

Het verlangen

J.C. Bloem

bron

J.C. Bloem, *Het verlangen*. Van Kampen, Amsterdam 1921

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/bloe001ver101_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

AAN MIJN OUDERS

Gestalten

De Avonturier

De maan is helder als een droom en onbeslopen
Door wolken. Mijn droge oogen waken starend open
En dwalen angstig langs deez' nachtgedoode gracht.
Dit zijn de nachten van mijn droefheid, loom bevracht
Met reuken zoo gekruid - men zou haast niet gelooven,
Dat zij van deze landen zijn: linden en schoven
En rozen ruiken niet zoo fel. Ik weet, uw tocht,
O geur, is niet van waar mijn jeugd 't geluk eens zocht,
En 't lot mijn rijpheid dwong verlangende te leven,
Maar schrijnend als een pijn voel ik u in mij zeven.
En drogen 't koele water der berusting uit,
En maken heel mijn hart smarts weelooze buit.

Dat is de levenslange straf der onvervulden,
Die togen uit, toen jeugd hun dagen nauw vergulde,
Naar verre landen en naar vreemd geluk, als had
Hun eigen land niet voor hun heil zoo rijken schat.
Wel keeren wij, wanneer wij moe zijn het vergaren
Van ijdele kostbaarheden naar waar kind wij waren,
En wonen in een huisje, oud aan een oude gracht,
Waar 's levens gouden praal roestte tot fulpner pracht.
Wij staren uren lang in 't loover van de boomen
En meenen, dat voor ons ook eindlijk is gekomen
De zoete vrede van te zijn als elk aardich ding.
Ach, één windvleug brengt de onafwendbre erinnering,
Wij voelen, dat wij anders kunnen niet dan zwerven,
En zwerven is verlangen en verlangen derven.

De Bedelaar

Heet mij niet zitten aan uw blanke tafel,
Bij 't ongewende zilver en kristal;
Laat niet verkwijnen 't schoon van vuil en rafel
Naast uwer pronkgewaden purpren val.

Geef mij geen wildbraad, dat in duizelschijnen
Van spiegelende luchters dampend praaft;
Laaf mij niet met uw koelgestoopte wijnen,
Uit rag en vocht van kelders opgehaald.

Verstoot mij naar de lage, zwarte keuken:
Onder der zware balken molm en roet
Ete ik uit vaatwerk, broos van bruine breuken,
De simple spijs, die vermoeiden voedt.

Daar zullen uw dienaren, na volbrachte
Dagtaak, zich rond mij scharen bij den haard,
En naar den wijze luistren, die hun nachten
Met woorden, diep van nieuwen droom, verklaart.

Wanneer mijn lijf gesterkt is en mijn voeten
Geheeld zijn, ga ik heen bij 't avondrood.
Niet als een vreemde zal 'k den nacht gemoeten:
Hij brengt mij wel naar de einder, die steeds vlood.

De Zieke

Het licht is blank aan mijne kamerwanden:
Op blanke lakens liggen als een schrik
Mijn smalle polsen en mijn klamme handen,
Die ik niet meer in kramp van angst verschik.

Alleen mijn oogen leven en hun gangen
Zijn immer, in een droefheid van gemis,
Ter kleine wereld, die mij wordt omvangen
Door de vier binten van mijn vensternis.

Daar buiten tergen mij de wisselingen
Van de getijden van den zomerdag.
Uit ongeziene boomen hoor ik 't zingen
Der vogels als een lokkend-wreed lach.

Gij hebt het schoon der luchten nooit begrepen,
Hoe innig gij ook staardet naar hun spel,
Sterken, wien paarden staan gereed en schepen:
Ik ken den weemoed van de wolken wel.

De Stervende

Wanneer de schamele vermoeid is van het dwalen
 Door al de wreede dagen van zijn leven heen,
 Zoekt hij den blanken vreê der stille hospitalen
 Als eindelijke heul voor lang-verkropt geweest.

Zijn handen zijn verdord in 't uurlijks-moeizaam sloven,
 Zijn haren zijn vergrijsd bij 't gele lampenlicht,
 Dat drukkend suisde in de door zon versmade alkoven,
 Waar hem het werk de rimpels groef in het gezicht.

Hij vlucht zijn arme straat en zijn benauwde woning,
 En de oude vrouw, die eens hem droom van liefde schonk -
 Te snel verganen droom, waar hij voor schriële looning
 Moest nutten 't uur, dat hem voor teederheden wonk.

Nu in het paarden licht, dat door de hooge ruiten
 Der wijde zalen zeeft, ligt hij in 't witte bed,
 En voelt, bij 't hopelooze staren steeds naar buiten,
 Hoe hem een trage traan de holle wang benet.

Want hij herdenkt zijn jeugd, zijn zorgelooze dagen
 In 't kleine dorpje, dat hij nooit meer heeft aanschouwd:
 De vrijheid van de wei, den brand der zonnevlagen,
 De frischte, die des morgens op de velden dauwt;

De spelen op het kerkplein, voor het uur van negen
 Hem joeg in dartlen draf naar 't donker schoolportaal;
 De tochten, 's Zondags, langs de dijken en de wegen,
 De krachtge koelte van de baden in 't kanaal;

En de avonden, te midden van de trouwe dingen,
 Met ouders, broers en zusters om het vlamvend vuur,
 De nachten vol van blijde dagherinneringen,
 Wen, wakker, hij de duisters peilde in star getuur:

Een bittere weemoed komt de' ellendige genaken,
Wanneer zijn groot verlangen weg van 't ziekbed staart,
Maar niet dan eindloosheid van grauwe en rosse daken
En wat nooddruftig groen van bladeren ontwaart.

Dan komt de schemering zijn uitzicht overgrijzen;
Hij wendt zich van het raam af met zijn wrakke kracht,
Blikt langs den kamerwand, waar vreemde schaduws rijzen,
En sluit zijn oogen voor den naderenden nacht.

Messalina

... meretrix augusta.

JUVENALIS.

O Rome, dezen dag heb ik uw schoon begrepen,
 Uw schoon, dat eeuwig lokt,
 Waarheen de ziekste zielen nog hun sterven sleepen
 Zonder een woord dat wrokt;

Doordat mijn droomen, aan een oud verhaal ontstoken,
 Mij voerde uit land en dag;
 En ik, in vreemd gepeins, met de oogen half geloken,
 U, Messalina, zag.

Hoe daaldet gij, verhuld in sombre kap en keuvel,
 Op 't schaduwruischend pad
 Langs donkre steilten van den Palatijnschen heuvel
 Ter nachtverstilte stad.

Gij gingt alleen, in U de vlammen, die U brandden,
 De stem, die in U kloeg,
 Slechts één slavin met U, die in geheven handen
 De toorts van hartstocht droeg.

De vrees voor 't valsch gerucht striemde U met kille pijnen:
 Angstbleek was uw gezicht.
 Ving daar een spang wat licht? Kaatste een juweel nog schijnen?
 Gij trokt uw mantel dicht.

Tot gij dat huis ontwaardet en met klamme handen
 En met kloppende keel
 Sloegt op de deur, die donkerde voor zooveel schanden
 Op lustdoorwoelde peel.

De wachter in 't portaal, van loomheid neergezonken
 Na moeitevollen dag,

Voer steil op uit zijn slaap en kermde, sluimerdronken,
Daar hij zoo schoon U zag.

In 't weifelende licht, dat uit de schaduw bloeide
En uitkringde op den vloer,
Stondt gij, kuischer dan zij, wier lippen nimmer gloeiden,
Een keizerlijke hoer.

Ja, keizerlijk: te midden van wie needrig boden
Voor schendig geld en brood
Aan hen, die 's ochtends walgend hunne sponde ontvloden,
De lusten van hun schoot,

Waart gij alleen de vrouw, die kwam door niets gedreven
Op dit verachte pad
Dan door een drift om 't al te ontvangen, en te geven
Van wat gij 't heerlijkst hadt.

En velen vonden U, onwaardigen en eêlen;
Gij gaaft gelijkelijk.
Wat deerde 't U, wien gij de schatten uit moest deelen
Waaraan gij waart zoo rijk?

Wanneer het morgenlicht traag door de kieren schortte
Gingt gij in groot verdriet,
Omdat de drang, die eens gewend is uit te storten,
Daaraan geen einde ziet.

Zoo deedt gij telken nacht, en telken nacht hervondt gij
Een nieuw-beminde schaar.
De bloemen van hun lust, meer dan een goudkroon, wondt gij
Door uw zwaar-geurend haar.

Dit is uw beeld, o stad. Gij lokt van alle veerten
De droomers naar U toe.

Hun oogen branden strak van koortsende begeerten,
Hun lijf is krank en moe.

Maar zelfs op 't zengend zand der laatste levenskusten
Lofzingt hun veege mond,
En noemen zij zich zalig, als hun asch mag rusten
In uw begeerden grond.

Hoor hun verwante stem door alle tijden klimmen,
Een eindelooze stroom
Aanwakkrend elke zielehaard, waarin verglimmen
De vonken van den droom:

‘O stad van strale' en gloed, aan alle horizonnen
De droom die vlamt en duikt,
Laat ons ééns drinken van uw nooit-verdroogde bronnen
Wier water 't leve' ontluikt.’

‘Gij zijt een brand, een storm, die onze zwakke lusten
Eén meer dan aardsch moment
Meeneemt op uwen tocht; nu kunnen wij ook rusten:
Wij hebben U gekend.’

‘Geen wankel hart moet om ons jeugdig sterven klagen,
Ons oordeel was geen ban.
Het heil des levens is niet in de vele dagen,
Maar in den gloed daarvan.’

‘En zouden wij één ding nog onzer veegheid wenschen,
Dan ware 't dit alleen:
Een nóg vlijmender koorts, wreeder dan die der menschen,
Die treden langs ons heen.’

‘Nu kwijnt de hemel van ons leve' in teerste verven,
Ten disch brak 't laatste glas -

Wij hebben nooit gedacht, dat het gevreesde sterven
Een zóó zacht wonder was.'

Rome, mijn zang heeft uit. Uw schoonheid te beminne
Is 't wat mijn hart steeds staaft.
Zij eeuwiglijk uw beeld het beeld van die vorstinne
Wier dorst nooit werd gelaafd.

De dwaze Maagd

Hoe zou mijn arme hart gedoogen
Dat ik mij wage in de open zaal?
Met bevend lijf en brandende oogen
Wacht ik in 't schaduwhoog portaal,

Ver van den drom, die dol en dronken
Op bommen en cymbaal rinkinkt,
Ver van der snaren bronstig ronken
En 't lied, dat zwelt en weer verklinkt.

De bruijom zit op 't hoog gestoelte;
Hij breekt het brood en plengt den wijn
In de effen en gelaten koelte
Van hen wier vreugden rustig zijn.

En naast hem, schuil in zijden wijlen,
Troont, teer van schuchtre schuldloosheid,
De bruid, wier starende oogen peilen
De heimlijkheden van den tijd.

Maar in het beven van mijn handen
Houd ik, met pijnlijk-felle kramp,
- Zoo ver, als waar'k uit andre landen -
Mijn gouden, nuttelooze lamp.

Die zwierde ik door het zwoele duister,
Maar de olie slonk, de pit versmeult.
Wat deert mij die gedoofde luister?
Geen vlam die mijne nachten heult.

En die mij slechte en dwaze schelden,
Zij weten niet wat bitterheid
En wat verlangen in mij welden,
Toen ik die lamp had toebereid.

Maar nu, die gapend-wijde stilte,
- Opeens verstierf het luid refrein -
En aan mijn lijf die klamme kilte,
En aan mijn hart die doodsche pijn.

Ik voel 't - als wou dit hart zich deelen,
Als drukte een zware hand mijn nek:
De rei van dartele gespelen
Geleidt de bruid naar 't slaapvertrek.

De stoet dringt weg: met ruw rumoeren
Gaan man en meisje, knaap en vrouw.
Ik huiver van een bang ontroeren,
En duik nog dieper in de schaduw.

Weer waak ik eenzaam in de hallen.
Mijn snikken gaan, gesmoord en heesch,
En 'k voel hoe zich mijn handen ballen,
Mijn nagels kerven in mijn vleesch.

Nog moet mijn lijf zijn koorts verduren,
- O wreedheid van dit hoog getij! -
Nog schrei ik in de nachtelijke uren,
Nog is mijn bruijom niet nabij.

De jonggestorven Dichter

Een voorjaarsdag van wind- en zonnespelen
En wolken stormend langs 't verscheurde blauw,
Waaruit, het land langs, vreemde schijnen gelen;
Als 't kil in schaduw is, in zon reeds lauw -

Toen toog hij uit in 't bootje, storm-bevlogen.
De wind float door de rieten langs den stroom.
Hij zat aan 't roer, gelukkig en bewogen,
Alsof hij voer naar een beloofden droom.

De dag verstreek. De wolken bleven jachten.
De wind float immer nog door 't suizend riet.
De schemer kwam 't vervagend land omnachten,
Men tuurde in 't duister uit: hij keerde niet.

Was het de kracht des winds, de macht der golven?
Hij zelf heeft wel zijn sterven niet gewild.
Maar toen de koele stroomen hem bedolven
Heeft geen verzet zijn brekend hart doortrild.

Want in hem leefde een drang, als in ons allen,
Die staag in daden om verlossing schreit,
En, als weerstrevinge' alzijds ons omvallen,
Niet minder brandt, maar nu den dood gewijd.

Dien vlood hij niet, toen hem dat beeld kwam dagen;
Het lokte hem met een bekende stem -
Midden in 't voorjaar lag hij daar, verslagen,
En al de droomen in zijn hart met hem.

O aarde, spreid hem diep en zacht en teeder
Een bed waar 't groen van vochte zoden is,
En bloesemschaduw wiegelt heen en weder
In stilte, die gewijd door dooden is.

Want hij was een van die rampzaalge velen,
Die krampen in de grens van hun bestaan,
Om wie de nevelen zich nergens deelen,
Wier paden nimmer naar hun droomen gaan.

Gij gaaft de donkers hun om te bewonen;
Tranen, die loutrend wel, maar bitter zijn.
Toch, hoe ze ook klaagden om hun poovre loonen,
U smeekten zij van uit hun stervenspijn.

Want zij beminden u: de goede koelte
Van uwe waatren en uw welig loof;
De vreugde om maneschijn of zonnezwoelte;
De oogstdroom, dicht aan uw hart, op warme schoof;

De schoonheid uwer paden na den regen,
Als in de plassen 't blauw weerspiegeld ligt,
Alsof de menschen waden door de wegen
Des hemels met een stralend aangezicht;

De brand der steden, die de levens slorpen
En bannen in de kilte van hun schijn;
En de vergeten weemoed van uw dorpen,
Wier huizen hurken om de kerk op 't plein.

Dan, andren waren er die daarvan spraken.
Met een bewogen en een schoon geluid,
In zangen, die hun droomen konden slaken -
Niet zij: gij doofdet zacht hun harten uit.

Zoo was ook hij een. Toen zijn zinkende oogen
Braken, 't water zijn reutlende' aëm verdreef,
Heeft slechts één pijn zijn zwijmend brein doorvlogen:
Dat nu de droom zijns harten woordloos bleef.

- Nu is het herfst en gaat de tooi verglimmen,
Die nog als laatste om de aardsche dingen lag.
Mijn peinzen drijft naar dood en verre kimmen
En ik gedenk hem, dien ik nimmer zag.

Ik vind geen rust meer bij den vreê der lampen,
Mijn hart is vol en droef in 't nachtgeruisch.
Maant mij zijn schim in de onbestendge dampen,
Die sluieren en weven om mijn huis?

Het zieke Meisje

Mijn arme zuster uit de donkre stegen,
Die kwijnt en in uw kwijnen schoon nog zijt,
U was het felle leven niet genegen,
Maar nochtans vindt de dood u niet bereid.

Uw lot is dat der bloemen, die verfleetsen
Laag voor uw huisje op het vermolmd kozijn,
Die al de schaduws met hun kilte kwetsen
Zelfs bij den blakerendsten zonneschijn.

Gij zijt me een beeld van allen, wien het lijden
Den schaarschen zegen van 't geluk verbiedt.
Een machtloos mededoogen moge glijden
Naar u op de arme woorden van dit lied. -

Het is een herfstdag, die zijn matte tinten
Om de vernevelende landen legt,
En op den valen grond de bleeke linten
Van zonnelicht en schaduw samenvlecht.

Nu ligt gij wel in 't schamel bed te staren
En smeekt der zon, misschien een laatste maal,
Voor uw ook nu nog onverdofte haren
Een schuwe weldaad, een verdwaalden straal.

En zie, voor 't schemert glijdt op uwe bede
Een zonnestraal in 't kil en domp vertrek.
O dat ontroerende gebaar, waarmede
Ge uw smalle polsen schikt op 't grijze dek.

Dan, met den avond, als de lijnen dooven,
De schaduw 't laag vertrek allengs verheert,
Komt een droef beeld uw denken langs geschoven:
Van vreugd, die eer ze u vond reeds is gekeerd.

Gij peinst, en zucht - niet om de vreugd der luiden,
Niet om den leegen schal van 't rinklend feest,
Maar om het heil van de verkoren bruiden
En al wat nimmer is uw deel geweest.

Gij peinst: 'Nu is het herfst en zwoel en avond,
En die den zomer vierden in een kring
Van liefde, komen eens nog saam, zich lavend
Aan wat ontwelt uit zaalge erinnering.

Zij schrijden langzaam in den nacht der boomen,
Waar men de sterren reeds door 't loover ziet,
Naar de eindlijke overgave zonder schromen,
Want winter dreigt en dood aan 't zwart verschiet.

O donkre lijven, warme monden, harten
Van gloed, woorden in lusten uitgehijgd -
Het is de bitterste van al mijn smarten,
Dat voor uw heil mijn ziel ten doode nijgt.'

Dan weent ge, tot de nachtwind door uw ramen
Aanvleugt, dezelfde die mijn slapen koelt,
En voert mijn droomen met uw droomen samen,
En heeft een eendre wonde ons blootgewoeld.

- Mijn medelijden heeft deez' dag gezeten
Ter sponde, waar ge uw veege leven kort.
Ik zal uw beeld wel morgen weer vergeten:
Een dag is maar een bloem die geurt en dort.

Koning Cophetua en het Bedelmeisje

Hij vond mij in de hoven
 Omtrent de rozenhaag,
 Rees me als een zon te boven,
 En ik lag arm en laag.
 Hij sprak de wondre woorden,
 Die mijn verzet bekoorden.
 De vreugde der verhoorden
 Klonk uit zijn zachte vraag.

Vluchtte ik? - hij nam mijn handen...
 Als vogels voor den nacht,
 Vermoeid van zonnebranden,
 Wien 't dichte loover wacht,
 - Zij schikken dons en veder
 In 't mossen nestje neder -
 Zoo borg ik, droef en teeder,
 Mijn rafels aan zijn pracht.

Hij voerde mij de wegen,
 Waar stilte en schaduw zijn;
 Dan, wees mij welgenegen,
 Paleis, park en fontein.
 Mijn wangen gloeiden warmer
 Toen ik het vorstlijk marmer
 Betrad en wist mij armer
 Dan ooit, op 't weidsche plein.

'k Zat hem ter slinkerzijde
 Op 't vreemde en hooge feest,
 Dan schuchtere en dan blijde,
 Als wie zijn vreugde vreest.
 Zijn rechterhand hief zeker
 En trots den zwaren beker;
 Maar hoeveel teerder, weeker
 Lag de andere om mijn leest.

Hij spreidde mij beneden
De voeten 't zacht tapeet,
Maar lei niet om mijn leden
't Scharlaken koningskleed,
Noch deed aan 't lijf mij vuren
De vonkende paruren.
'Niets deed mijn schoon zóó duren
Als wat mijn armoe sleet.'

Toen, daar wij 's avonds staarden
Over den breeden stroom,
In geurge en zwoele gaarden,
Hervond mij de oude droom.
Er heeft een stem geheven
Een lied welks klanken beven
Uit oorsprongen van leven:
Ik werd bedroefd en vroom.

Het uur werd stiller, later;
De laatste klank vervloot.
Toen golfde 't donkre water,
Voorbij ons dreef een boot.
Nu zwéég de schipper, staarde
Langs droom en stroom en aarde,
Zwart voor de lucht, die klaarde
Van 't doovende avondrood.

Mij vloeide een jeugd te binnen
Op dat vergeten lied.
Het was een vaag bezinnen
Van al wat ik verliet.
Want mijn verloren leven
Houdt mij het hart omweven
Als nevels, die wel beven,
Golven - maar wijken niet.

- Hoe 'k smeekte aan hooge deuren
Om norsch-gegeven korst;
Ter bron de kruik ging beuren
Tot heul voor stof en dorst;
En hoe bij nacht wij lagen
In schaduw van den wagen,
Als 't vuur in rosse vlagen
Langs 't kamp der zwervers borst.

Maar ook het zoet gefluister
Met dien ik heb bemind,
Schuw, tusschen dag en duister,
- Wij, haast nog kind en kind -
Toen onze warme monden
Voor 't eerst elkander vonden,
Gebannen door twee zonden:
Schaduw en avondwind. -

Wel lag ik in zijn armen
Dien heelen zomernacht,
Maar met zacht, hulploos karmen:
Offer, dat 't altaar wacht.
Hij kuste en nam me en smeekte,
Dat niet mijn weenen leekte -
Mijn mond verdorde en bleekte
En gloeide van een klacht.

In mist en morgenkilte
Sloop ik het zijpoortje uit.
Er woei een frissche zilte,
Er werd een vogel luid,
Er lag een wijde zegen
Van vrijheid langs de wegen.
Ik ging den winden tegen
Als een verwachte bruid.

De Eilandbewoner

Die de landouwen aan de kust bewonen
Zien, hoe de wisseling van elk getij,
Waar ze in de volheid dezer wereld troonen,
Schoon en verscheiden trekt aan 't oog voorbij.

Voor de verzaliging van hun gepeinzen
Wordt heel het herfstland een verlucht tooneel:
Hier zien zij zonverwonnen misten deinzen,
Ginds branden veege bosschen, rood en geel.

Met volle teugen mogen zij indrinken
Den zerpen geur van blaren, die vergaan,
En nevels, die nu dichten, dan weer slinken,
Terwijl zij schrijden door een vochte laan.

Ons, die dit eiland tot gebied verkozen,
Gewerd van die beminde teekens geen.
Wij zien alleen de zon wat rooder blozen,
Haar licht verkoopen door den zeemist heen.

En als wij naar de kromme boomen staren,
Wier groei in de' eeuwig-zilten wind verschraalt,
Dan weten we aan de weinigheid der blaren,
Dat ook voor ons de zomer is gedaald.

Maar, hand in hand, aanschouwen wij gelaten
Het onweerhoudbaar leven, dat verstroomt,
Hoe anders, lief, die 't zwerven mij deed haten,
Heb ik mij vroeger 't stervensuur gedroomd.

Ik dacht, wanneer dit kort bestaan van wenschen,
Gelijk een schaduw van mij henen vlood,
Toch uit de warme makkerschap der menschen
Te zinken naar de diepten van den dood.

Zoolang mij 't leven nog niet had verlaten
Zou 't ruischen van zijn stormen om mij zijn:
Een bundel laatste zon zou 't stof der stráten
Doen weemlen door een kier van 't neer gordijn.

Hoe anders dan ons droomen, onze lusten,
Bestiert het lot den dool van wel en wee.
Mijn graf zal zijn aan deze barre kusten,
Bij de ongeruste en grijze brandingzee.

En als ge u voor mijn doodsbed stort in klagen,
Zij zóó de klacht, waarmee gij mij beschreit:
Schuim dat uit de' afgrond worstelt naar het dagen,
Door wind geteisterd en oneindigheid.

De Gelieven

Zij schreden weenend tusschen 't warme graan,
Elk in de tochten van zijn hart verloren.
En er was niets rondom hun bang bestaan
Dan droefenis en 't ruischen van het koren.

Toen stegen woorden naar haar dorren mond,
Warm als de klopp des bloedstreams aan haar slapen.
Zij wist zich overwonnen en gewond,
En wilde 't laatste van zijn liefde rapen.

En voor zijn weemoed leefde en blaakte elk beeld:
Haar stille jeugd, in de eigen schaûw ontloken;
De lange winters, als zij vlamomspeeld
Naast de oude moeder zat bij 't vuur gedoken;

Dan, op een zomeravond, bij de wel,
Zijn komst; de lust, die beider hart bekoorde
En bond, totdat in wazig stralenspel
Een spitse maan door dunne wolken gloorde.

- Zij stonden stil, diep aadmend, aan den rand
Van de' akker, weifelend wie scheiden wilde,
En staarden over 't verre, vlakke land
Naar de'einder, die in 't zonlicht dampde en trilde.

Hij had voor heel zijn droom slechts één gebaar,
Langs 't daaglijksch uitzicht naar het onbekende.
Maar zij begreep opeens en pijnlijk-klaar
Wat zich in hem weg van haar liefde wendde;

Het pooplend hart, bij de'aanvang van de reis,
Naar de eerste nachtwake onder vreemde daken,
Wanneer voor 't open venster, spokig-grijs,
De boomen wondere geruchten maken. -

Ze gingen... zagen niet elkander aan.
Zij keerde weenend langs het pad door 't koren,
Hij vond weer de eenzaamheid van zijn bestaan,
En beiden gingen voor hun heil verloren.

De Zanger

Op de grazige vlakten van het leven,
Hoog op de bergen, tusschen mist en zon,
Tot de eeuwge sneeuwen van de vreugd verheven,
Woont het geslacht, dat zich het leven won.

Daar bouwt hun sterke trots de steile steden,
Onwankelbare burchten van geluk,
Wolken van droomen voor hen, die beneden
Hun marmer zien, van uit der dalen druk.

Een eindelooze jubel komt gestegen
Vanuit de stad de scharen tegemoet,
Die tijgen langs de fonkelende wegen
Naar de verlokking van dien fellen gloed.

En als de blauwe nachten nederdalen,
Dan eindigt niet 't verzaligde rumoer:
Voor 't feest getooiden treden uit portalen,
Naar luide straten, waar 't geluk langs voer.

Maar die te lang, te diep die vreugde dronken,
Hen grijpt een duizling en zij wanklen heen.
Nu huizen zij, verworpen in spelonken,
Ver van het leven, dat één blijdschap scheen.

Zij staren, uit hun glorie weggestooten,
Gehurkt om 't sprokkelvuur, dat flikkrend brandt,
Te midden van ellendige genooten
Voor immer over 't troostelooze land.

Hun oogen branden en hun denken huivert,
Hun leden rillen van een klamme koorts,
Tot een, wiens lijden zich tot zang verzuivert,
Zich bukt naar 't vuur en grijpt een laaie toorts.

Zijn stem begint: 'o die hier klaagt, en fluistert,
Dat ge uw verloren vreugd met lijden boet,
Ziet mij aan en mijn toorts, wier glans me omluistert,
Waarlangs het hars weent, daar het branden moet.

Onstuimiger dan water langs de bergen
Heb ik mij 't leven aan het hart gestort;
Meer dan gij allen wilde ik daarvan vergen,
Meer dan uw hopen is mijn hoop verdord.

Maar liever dan stormlooze paradijzen
Was dit bestaan mij: nu eens neergesleurd
Door wat mij dan weer des te hoog deed rijzen,
En nooit heb ik mijn koene keus betreurd.

Vergeeft mij dan, broeders en zusters, lijdens,
Dat ik geen ander troosten voor u weet.
Mij voegt de stalen rusting niet des strijders,
Noch 't blank gewaad van heiland of profet.

Maar als gij worstelt in den greep der nachten,
En 't leven vloekt, dan ben ik u nabij,
Harp van uw droomen, en mond van uw klachten,
Van zangdrift gloeiend en van medelij.

Laat dan geen angst om mij uw moed verloomen:
Ik ben zoo een, die naast den afgrond slaapt,
Wiens hand het vuur omknelt, ook in zijn droomen,
Totdat de dood hem naar zijn stilte raapt.'

En, voor de stralen van het morgenkrieken,
Stort hem de slaap in 't galmende ravijn,
Nog even drijft zijn toorts op vuurge wieken,
Dan bluscht de duisternis dien veegen schijn.

Maar leed noch rouw bevangt die achter blijven;
Zij zien gelaten naar het licht, dat dooft,
Slaan 't sleetsche kleed om de verkleumde lijven,
En geen, die in het leven niet geloof.

De Eenzame

Hoe heeft de nood des daags geteisterd en geschonden
 Den droom van mijn geluk, zoo fel, zoo droef begeerd.
 Hoe drong mij 't leven neer tot zijn gewone zonden -
 Nu heb ik 't scheemrend pad naar 't kleine huis hervonden,
 De laagheid van 't bestaan vanaf mijn ziel geweerd.

De eentoonge dag verging in een gebonden sloven:
 Het dorperlijke werk, waarmee 'k mijn nooddruft win.
 Nu gaan de lichten aan, nu donkeren de hoven,
 Nu komt de troost des nachts het zware zonlicht dooven,
 En slaakt de dag zijn greep, en ga 'k mijn wezen in.

In 't witte huisjen, aan den rand van 't dorp gelegen,
 Waar de rivier zich toont aan 't kruiven van haar damp,
 Daar wacht me uw teederheid, een stille en milde zegen,
 De ontroering van u dicht bij mij te zien bewegen
 Binnen den weiflen kring der zacht-bewogen lamp.

Gezeten aan uw zij, gekoesterd en omgeven,
 Door 't heil waarom ik bad den ganschen langen dag,
 Zoek ik een einde, een rust van 't wenschen en het streven -
 Vergeefs: de bitterheid van mijn besloten leven
 Maakt mij, deze' avond, mat en zwak van zelfbeklag.

En, luistrend naar den val der slingrende seconden,
 Bepeins ik wat mijn jeugd zich flonkrend heeft gedroomd
 Van tochten onbegrensd, van lusten ongebonden,
 Hoor 'k in den tik des tijds het drupplen van de wonden,
 Die 't leven sloeg - waaruit het leven mij ontstroomt.

Vergeef mij dan, dat ik, niet als zoovele dagen,
 De aloude bitterheid verbijt, waardoor 'k verteer.
 Gij gaaft mij heel uw hart - hoe zoude ik mij beklagen
 Maar ik ben strijdensmoede en luister naar de vlagen
 Van 't donker in me, en weet, dat ik te veel begeer.

De Zwerver

Wanneer mijn oog gedooft is, en veel witter
Dit haar, dat nu reeds aan de slapen grijst,
Wanneer mijn stemklank prevelend en bitter
De felle daden van mijn jeugd misprijst,

Gaat dan voorbij, en hoort niet naar mijn woorden;
Denkt: hij is oud, en de ouderdom maakt zwak;
De dagen zijn gezonken, die bekoorden;
De veerplank van den droom vermolmd en brak.

Maar eer de onstuimige jonkheid gaat verbleeken,
Die schoon en kort is als een lentedag,
Wil ik de onwankelbare woorden spreken,
Die 'k wellicht later niet meer spreken mag.

Mijn drift verwon die het geluk versperren:
Gewoonte, en schuwheid voor de nieuwe daad,
En om den schijn der tintelende sterren
Heb ik de veiligheid van 't huis versmaad.

Ver van 't verachte: der gewone menschen
Vadsige vreugde en gore daaglijkschheid,
Ben ik langs stroomen van schuimende wenschen
Naar rimplende meeren van heil geleid.

Al de geslachten komen en verdwijnen;
Hun levens worden door het lot bestierd
Langs wel verscheiden maar toch rechte lijnen:
't Mijne was de arabesk, die niets dan siert.

Maar 'k weet: als wolken zoo zijn onze lusten,
En 't hart, dat oud geworden is, vergeet -
Hooft mij niet aan, hoort mij niet aan, gerusten,
Als ik verloochen wat me eens leven deed.

Opdat mijn doode droom niet moge staven
Dat uw schijnwijsheid eindlijk triumfeert,
En niet een vuige bent van schurftge slaven
Zich tegen hunnen heer en meester keert.

De Bruid

Waai om mijn slapen, o wind van het Zuiden,
Laat mij niet los.
Zie hoe 'k u wacht als de jongste der bruiden,
Bleek in mijn dos.

Hemel, weerhoud niet uw strelenden regen,
Zegen me een wijl;
Ik ben als gij: vol van teeder-verzwegen
Tranen en heil.

't Eendere leven, wiens gistende werken
Groent in het blad,
Schiep mij een zuster der zilveren berken,
Bevend langs 't pad.

Nog in den reidans van meisjes en knapen
Vlocht mij het lot,
Maar in het donker, te warm om te slapen,
Bad ik den god,

Dat ik niet meer in mijn schaduw verholen
Hunkere en treur'
Bij de verwaaide muziek van violen
's Nachts voor mijn deur.

Laat nu dit lange verlangen geduld zijn;
Wat ik begeer
Is slechts: verloren, verrukt en vervuld zijn,
Voor immer meer.

Lyrisch

Futura

Als eens de hooge vloed der jeugd gaat dalen,
Dan vloeit mijn leven kalm en toch zoo schoon
'Lijk 't water in de Hollandsche kanalen:
Doodstil, maar spieglend lucht en boom en woon.

Dan leef ik in een wit huis, weggedoken
Terzij van de' allen winden open dijk,
Temidden van de honinglijke roken
Van linden en van rozelaars in prijck.

De kamers groot en laag, en lange gangen,
Waarin de steenen vochtig zijn als mos,
En bieden wien de hitte heeft bevangen
Heraadming als na verre heide een bosch.

Achter den tuin zijn diepe, groene weiden,
Waardoor het staal der slooten lijnrecht snijdt,
En slechts van vogels, die hun wieken breiden,
Of wolken een doorzichte schaduw glijdt.

Ik zie den hemel daags in vele verven,
Alle schakeeringen der teerheid, staan,
En sluit, wanneer het land den dag gaat derven,
Mijn luiken niet voor 't loutre licht der maan.

Als dan mijn lijf, het raam-nachtschouw-verlaten,
Gelijk het dorpje in vroege rust verzinkt,
Hoor ik in halven slaap nog hoe een late,
IJzeren hoefslag langs de klinkers klinkt.

Walcheren

Land, waarop eeuwig komt gevochten
De zee, met luid geruisch,
Ik zocht geen vreemde op mijn tochten:
Ik kwam bij u naar huis.

Wel kort lag 'k open voor uw zegen,
Die alom mildlijk spruit,
Zooals uw witgeblaakte wegen
Liggen der zon ten buit.

Maar uw schoon beeld heb 'k meegenomen
Naar verre en grijze woon,
Dat, tot ik vreugdig weer zal komen,
'k Mij zelven troostend toon.

Ik ging door vlakke groene landen
In 't barre middaglicht;
De werkers zwoegden in die branden
Met neergewend gezicht.

Dan kwam 'k aan witte boerderijen,
Omtuind door zwaar geblaart
Van hooge boomen, waar het glijen
Der schaduwen was ter aard.

Het erf af klonken de geluiden
Van ongezien bedrijf,
Die heel den zomermiddag duiden:
Van waakhond 't bits gekijf.

Emmergerink, zwenglen van pomp en
Water in doffen val,
Daarna een holle stap van klompen
In echoënden stal.

Toen door het dorpje: groen-en-witte
Luiken voor huisjes klein,
Waar 'k zag nieuwsgierig-spiënden zitten
Achter half-neer gordijn.

Een lage kerk, een vierkant pleintje,
Een grootre huizenrij,
Een herberg met een loovertentje,
Dan was het dorp voorbij.

Maar verder voerde ik mijn gangen,
De duinen door naar 't strand;
Daar zag 'k de zee, zag 'k mijn verlangen,
Omstoven wind me en zand.

De lage zonne blonk als koper,
De lucht vlamde in het rond,
Van zon tot kust bevloerde een looper
Van licht den golvengrond.

Ik mocht dan even wel staan staren
En langs dit gouden pad
Stille gepeinzen laten varen
Naar andrer landen schat.

Dan keerde ik weer ter oude stede
- Scheemrende in schemering -
En reeds begon de nacht te breeden
Als mij haar wal omving.

Daar dwaalde ik over stille grachten,
De groote huizen langs,
Verjaarde teekens vroeger krachten,
Prachten niet meer van thans.

Maar niet weemoedig ging het zwerven
Van mijn gedachten rond,
Wijl wat de stad aan kleur moest derven
Ze aan stiller schoon hervond.

Zoo liep ik onder 't loom lantaren-
Schijnsel, wiens zoete gril
Veegt langs den wandelaar der blaren
Schaduw in teer geril.

Tot uit de' in nacht verloren toren
Begon het carillon
Met scherpe klanken te doorboren
De stilte, die me omspon.

Dan schreed ik noode naar mijn woning
Voor slaap nog te vervuld
Van vreugde om zóó rijke looning,
Als meest een droom slechts duldt.

En als de slaap eindelijk vleugde
Zacht langs mijn stil gelaat,
Bracht zij mij kracht voor nieuwe vreugden
Van nieuwen dageraad.

Ons hooge Lied

Wij zoeken lang
En bang in onzer zielen diep
Of niet, gekooide vogel, riep
Een wondre zang.

Daar moet toch zijn
Een lied, dat heel ons wezen houdt,
En tot een beeld scheidt, onverflauwd
Van kleur en lijn.

Een lied, dat klinkt
Als van een zilvren snaar 't geweest,
Die hangt naar alle winden heen
En altijd zingt;

Dat onze smart
En onze vreugd zóó luide zegt,
Dat het èn vreugde èn smarte legt
In ieders hart.

En peinzend gaan
Wij naar nachtstil geworden woon
En willen woord en zuivren toon
Voor zucht en traan.

Bij 't open raam
Zien wij 't naar 't wijde licht der maan
En preevlen, waar wij droomend staan,
Een liefsten naam.

Maar later vindt
De nacht ons in een star getuur
Naar zieleschijn, wiens witte vuur
Blaakt de oogen blind.

Van buiten spoelt
Het zomerdonker op ons aan,
Wij wilden ach zoo graag verstaan
Wat het bedoelt.

't Suizend lamplicht
Lokt vlinders tot zijn doodend heil,
Hun vlucht vleugt teer, een ampre wijl,
Ov'r ons gezicht.

't Papier langs drijft
De roze schaduw onzer hand,
Die, eer een siddring haar vermant,
Wat woorden schrijft;

Schrijft, dan weer poost,
En angstig, machtloos krampt de pen,
Omdat wij moeten zwijgen, wen
Wij voelen 't broost.

En onze gang
Gaat rusteloos de kamer door:
Onz' schaduw wordt en gaat te loor
Op 't vaag behang.

Dan staan wij weer
Voor 't open raam in bang gestaar:
Wij zouden willen dalen naar
Het nachtland neer.

Langs stille straat
De stad verlaten voor het veld,
Waarover ons verlangen snelt
Naar welke baat?

Maar wij zijn loom,
 Zoeken de sponde in laat gewezen,
 En wenschen van den slaap alleen
 Een goeden droom.

‘Vandaag nog niet’
 - Zoo zeggen wij ons zelf ten troost -
 ‘Wie weet, wanneer de morgen bloost
 Vinden wij 't lied.’

De morgen komt
 Als telken dage blond en pril,
 Maar lam geslagen is de wil,
 De zang verstomd.

O, zullen nooit
 Wij vinden wegen van gezang,
 Waar 't licht van onzen diepsten drang
 Stralend langs glooit,

En gouden boort
 Door 't venster van wie woordloos lijdt?
 - Die wordt verbijsterd en verblijd
 Om wat daar gloort.

O moeten steeds
 Wij dempen in de nauwe ziel
 De stem, die klaagt om wat verviel,
 De stem des leeds?

En als de dood
 Ons wegvoert uit dit levensland,
 Zal niets dan konden van dien brand,
 Die vlamde en vlood?

Kerkhof in een oud Stadje aan Zee

Het is zeer stil binnen de lage muren
Van deze' alom verlaten, ouden tuin;
Het gras deint hoog, waar rappe schaduws schuren,
En de wind buigt de boomen, kruin na kruin.

De gaarde is als met loover volgeschonken,
Dat zwaar-groen golvende muur-over bront;
Een dartle dans van vlugge zonnevonken
Speelt over mulle paân en weeken grond.

Daarboven varen de bewogen luchten
Van dezen winddoorvochten zomerdag;
Van verre komt een nooit-gestild geruchten:
Der zee kort-uitruischende brandingsslag.

En tusschen de wild-woekerende bloemen
Liggen de steenen, een verbroken rij.
Vogels geluiden, blonde bijen zoemen:
Men waant zich nauw den grooten dood nabij.

Slechts weinge kleine, halfverzakte kruisen
Sombren den vreemdeling, die afgedwaald
Van leege stadsstraat peinst, waar stilten ruischen,
Tot hem een weemoed in het harte daalt.

Een weemoed om u, ongekende menschen,
Wier graven hij met vromen voet betreedt,
Waar hij vermoedt uw lijden en uw wenschen,
Want alle leven heeft zijn wensch en leed.

Gij tuurdet lange Zondagnamiddagen
De zonge straat langs door een blauwe hor.
Kwam geen verlangen dan uw hart bevragen?
Kreundet gij niet in onderdrukt gemor?

Gij die uw dagen teldet naar het tappen
Der schaarde klok, die brekende uren kloeg,
Was er niets dat, na 't dooven van de lampen,
Met de nachtschaduw om uw hart heen sloeg?

Neen, want vaak traadt gij langs de keien wering,
Waar 't bittere schuim tot aan uw lippen woei;
Gij hebt de zee in iedere schakeering
Gekend, van morgendamp tot avondgloei.

Uw poovre levens hebben wél geweten
Het grootsche, dat elk leven eêlt en wijdt:
Zoo mochten reeds uw dagen zijn: vergeten;
Zoo zij uw dood: schoone vergetelheid.

Aan een verloren Vriend

Forlorn, the very word is like a bell.
KEATS.

Gij zult me in 't vreemde land wel nooit gedenken,
Ook mij ontging allengs uw verre beeld.
Nu komt dit uit der jaren schemers wenken,
Zoo wazig als een droom een droom doorspeelt.

Toen 'k nog uw oogen zien, uw stem mocht hooren
In 't stille stadje eens onzer jeugd ter woon,
Gingt gij mij reeds, hoe ik ook bad, verloren,
Want elk zocht in dit leven ander schoon.

U joeg een wilde drang naar wereldsteden,
Waar 't leven krampt als in een snikkend hart,
En koortsdoorschrijnd elk vliedt voor zijn verleden,
Maar in de strikken van het nu verwacht.

Mij liet het leven stil en peinzend achter,
Voor altijd in gedroomde vlucht gestuit.
En 'k tuur, als op een berg een eenzaam wachter,
Over de dalen van 't verleden uit.

Wel kende ook ik dat einderwijd verlangen
Naar tochten over aarde's breed gebied,
Als niet één dak onze onrust kan omvangen,
En iedre dageraad ons verder ziet.

Maar ik wist dit: slechts weingen is gegeven,
Weingen van ons, die iedre schijn verleidt,
Het leven naar zijn schoonsten wil te leven:
De velen raken nooit tot zaligheid.

U sloegen de onverzoenlijk-wreede vlagen
Van 's levens bitterheid en barren nood.

Toch zult ge nu zelfs niet uw keus beklagen:
Gij mocht niet anders, waar de droom gebood.

Maar mij zijt gij verloren. Lange stoeten
Van uren zijn sinds 't scheidingsuur vergaan.
En 'k wensch geen weerzien: als we elkaar ontmoetten,
Zouden we, een vreemde naast een vreemde, staan.

Hoe eindloos teer klinkt mij dat woord in de ooren,
Teer als aan middaglucht een ijle maan,
Die broze luiding van geluid: verloren...
Is heel dit leven niet verloren gaan?

Weet dan, verslagene, maar immer strevende,
Dat steeds mijn hart de Erinnerung bewaart:
Mijn vriendschap is u nog als voor een levende,
Mijn weemoed om u of ge een doode waart.

In Twijfel

Klein meisje, dat ik vond na zóó lang zwerven,
Mijn twijflend peinzen ziet u droevig aan:
Nog vele liefden moeten in mij sterven,
Voordat mijn liefde naar u heen kan gaan.

Steeds loomt een oude koorts mijn moede leden.
Ik heb het vale pad der eenzaamheid
Te vaak onzeker en alleen getreden:
Nog ben ik niet tot samengaan bereid.

Wel is mij 't heil door u meer dan vermoeden,
Maar ach, de ziel is wankel, zwerfsch het hart;
En hoe we ook naadring van geluk bevroeden,
Een drang is in ons, die dit komen mart.

Ik heug mij nog te diep de wreede tijden,
Wanneer het lente werd in plotsen dooi,
Langs teeren hemel milder zonlicht vlijde,
En streelsche luchten roken zoet als hooi.

Wat ging ik toen verlangend en verlaten
Den lauwen, duffen weg ter avondstad.
Van al de menschen in de lichte straten
Was er niet één, die mij iets teeders had.

En hooploos won ik 't vaag-vergrijsde buiten,
Waar langs de velden heen trok de avonddamp.
Ter stad gekeerd zag ik aan vreedge ruiten
Het licht van wie daar zate' om eigen lamp.

Kranke muziek weende langs verre wegen;
Een weemoed pijnde 't hart, dat immer vroeg,
Wanneer een vrouwelach uit een der stegen
Door de' avond als een licht te voorschijn sloeg.

Toch, déze vreugd was bij dit dwaze dwalen
Altijd de mijne, ofschoon der droefheid leen:
Dat 'k mijn verlangen niet hoefde in te palen,
Maar zenden mocht naar alle droomen heen.

En deze vrijheid kan ik nog niet missen. -
Gij zijt zoo goed, zoo wijs; verwijt mij niet,
Maar leid door raadselige duisternissen
Mij naar het doel, dat gij reeds lang beriedt.

Nog vele liefden moeten in mij sterven,
Die nu als vlammen om mij henen slaan:
Ik zal u nog veel dagen moeten derven,
Aleur wij liefde's koelten binnengaan.

Herinnering

Is 't u niets of zegen,
Liefste ach nu zoo vreemd,
Dat mijn hart zijn wegen
Eéns naar u nog neemt?

Vele jaren donkren
Deze erinnering -
Geen verleden flonkren,
Dat mij ooit verging.

Wat me eens zal behooren
Als een droom, dien 'k bid,
Moet eerst gaan verloren,
Voor ik 't gansch bezit.

Angstig was het beiden
Bij de poort der stad;
Dan een plots verblijden:
'k Zag u kome' op 't pad.

Onder vreemde' en verren
Schijn van zomermaan,
Onder lichte sterren
Zijn wij toen gegaan.

Over vale weiden
Hing een lage mist.
Hooge boomen reiden
Tot een vage rist.

Hoofd naar hoofdje neigend,
Wonderlijk bekoord,
Van verrukking zwijgend,
Schreden we aarzlend voort.

Schaarsche liefdeparen
Kruisten onzen droom -
Als geruisch van blaren
Ging dit langs ons, loom.

Dezen avond woog ons
Jeugd te rijp, te zwaar.
Zoele windvleug boog ons,
Streelde 't wuivend haar.

Voerde ons tot elkander,
Twee verloorne' op aard,
Van wie de een slechts de' ander
Tot een have ontwaart.

Maar gelijk een keten
Sleepten wij den druk
Van het donkre weten:
Dit is het geluk.

En wij ginge' en zwegen,
In een stillen brand,
Langs de grijze wegen
Van het avondland,

Toen, in 't klemmend donker
Van een lauwe laan -
Welke streeling wonk er,
Voelden we ons omvaân;

Drong ons schuw te heffen
Mond tot mond, verpuurd
In dit hoogst beseffen:
Dat geen vreugde duurt.

Na die teug genade
Was het al voorbij.
Langzaam, loom wij traden
Huiswaarts, zij aan zij.

Tegen 't laatste kleuren,
Dat ter lucht verviel,
Zagen wij zich beuren
't Scheemrend stadsprofiel.

Moe, maar te bewogen
Nog voor smart's belân,
Scheiden wij, onze oogen
Dofte een schuchtre traan.

Na veel vreugd, veel smarten,
Neem deez' laten dank:
Uit den brand mijns harten
Sloegt gij d' eersten sprank.

Kortste Nacht

Nu de dagen lengen hunnen luister,
Wevende in een immer lichter kring,
En de nacht maar is een droom van duister
Tusschen schemering en schemering;

Op de toppen van den hoogsten zomer,
Aan het keerpunt van mijn levenstijd,
Wil ik staren, een verloren droomer,
In den nacht, die langs mij henen glijdt.

Van de verten woeien vage vlagen
Stemgejoel en dronkene muziek;
Murmlen van geliefden klonk als klagen
In de veiligheid van schaduws wiek.

Waar der seinen losse lichten hangen
Dreunden treinen door den zomernacht.
Alles was één trekken en verlangen,
Vol van de onrust, die in 't donker wacht.

En ik bad tot u, mijn lieve leven,
Dat de tochten van mijn bloed regeert:
Wil mij nooit de dompe vreugde geven
Van den wijze, die niet meer begeert.

Laat die vlam altijd mijn hart verteeren,
Door wier brand ik droefste dagen duld;
Laat mij hijgen in een fel begeeren
Zóó verlangend en zóó onvervuld.

Moge nooit mijn bonzend hart vermanen,
Voor de dood mijn lichtzieke oogen sluit,
Wat ik meer vrees dan de laatste tranen,
Wat mij erger dan niet zijn beduidt.

Nog kan ik uit drang en droom verkiezen,
- Om mij hing de nacht zijn klaarsten schijn -
Maar verkiezen is het droefst verliezen,
- Morgen reeds zal 't nachten langer zijn.

Lentewind

Er waait een wind van ademend verlangen
 Deze' eersten zoelen nacht - de dag was kil -
 Die streelt de haren, koelt de warme wangen
 En dooft het zwakke hart, dat schreien wil.

Want dezen avond lokten mij de winden
 Waar bij het koele licht der lentemaan,
 De eerste liefdeparen schuw hervinden
 De banken langs de schaduwlooze laan.

Daar kusten zaalgen lang als doodsgereeden,
 En de avondzoelte alleen niet boog mijn hoofd
 Toen ik mij vroeg, herpeinzend het verleden:
 Is dit niet al wat 'k ooit mij heb beloofd?

Nu ben ik weergekeerd. Het raam is open,
 De sterren glanzen aan de diepe lucht,
 Maar de gedroomde nacht der blauwe tropen
 Lokt mijn gepeins naar zijn begeerd genucht.

Zoo vele jaren heb ik spieglende oogen
 Aan 't stille schoon van 't eigen land gewijd,
 Nu zoekt mijn droom, aan 't daagsch bestek ontvlogen,
 Een andre woon voor de eendre rustloosheid.

O, als een wolk te vlieden over zeeën
 Naar al de havens van mijn weemoed heen.
 O, leven aan het hart van vreugde en weeën
 In gloed en eindeloze vlucht alleen.

Waar zal ik eens mijn zoekend zwerven breken
 Met tijdelijke rust, die 'k niet geniet,
 Om in de geurge lucht der zuiderstreken
 Weer te verlangen naar wat ik verliet?

Daar, peins ik, als de schemer is gezonken,
Wemelt de nacht van vreemde lichternis;
De als lijven warme duisters roeren, vonken,
Dooven en 't hart voelt pijn om 't oud gemis.

En aan de kust weeklaagt de eentoonge branding
Haar hopeloozen zang van ijdelheid
Der daden, van de nooit-bereikte landing,
Van de' eeuwgen weerkeer en den snellen tijd.

Zoo is het hart. Zijn onbegrepen tochten
Wervelen ons als stof op drogen wind -
Nadat veel wreede jaren langs ons vochten
Keeren we en weenen waar wij droomde' als kind.

's Nachts

Bij nacht voelt men het leven des te sterker
 Omdat er zóóveel leven is gedooft.
 Het is heel stil en koel. Peinzer en werker
 Negen ter weeke peul het zware hoofd.

Zij allen die den drukken dag doorsloofden,
 In 't zieke licht gebogen naar hun taak,
 Stortten zich in den slaap, in de beloofde
 Vergetelheid na de al te wreede waak.

Reeds was de doovende avond hun genegen:
 Hij nam hen bij de rauw-gewerkte hand
 En voerde hen op schemerende wegen,
 Ver van de volten, langs den waterkant,

Naar het plantsoen, waar schaduwen als bronnen
 Van koelte ruischen over 't lauwe land.
 - Eén fijne treurwilg doemt er, blank besponnen
 Met bleek-groen licht, waar een lantaren brandt -

Zijn loomte maakte nog hun lijf vermoeider;
 De schaduw van een lach verving het woord.
 Een weemoed, een verteedering ontbloede er,
 Zij schreden langzaam, in een ban, bekoord.

Zijn medelijden leerde hun die kussen,
 Die de armen hebben als hun heerlijkst deel:
 Eén overgeven, één volkomen blusschen,
 Totdat een snik van lust krampt in de keel.

En toen de maan haar lichtweg had volstegen
 In reinen schijn, die droom is en ontroert,
 Heeft hij hen zacht, langs betooverde wegen,
 Zacht, naar hun lage woningen gevoerd.

Nu schuilen zij onder die vele daken,
Die 't manelicht verzilvert en beschaùwt.
Zij wikklen zich in stiltes koele laken
Totdat de nacht in 't wassend licht verflauwt.

En 't is een vreemd geneucht eenzaam te dwalen
De straten door bij 't leege lampenlicht;
Niets breekt de rust van die verlaten zalen,
Dan een schuw dier, dat langs 't plaveisel schicht.

Maar in de onzichtbaarheid der zwarte stegen
Gist het leven als gekelderde wijn:
Lijven, die hunkren naar elkanders zegen;
Klanken van stemmen, die geen woorden zijn.

Achter de ruiten, achter dichte deuren,
Daar is een schuw rumoeren, een beklemd
Schuifelen, een verheimelijkt gebeuren,
Totdat de slaap ook die geruchten stremt.

En de eenzame, die door dit onbewuste
Leven als eenig wakend hart heenschrijdt,
Voelt zich bewogen door die vreemde lusten,
Voelt zich verheven door hun zaligheid.

Oude Steden

Temidden van de verre stilten en de weiden,
Door groene singels in een looverkrans omvat,
Ligt, weinig slechts beroerd door 't glijden van de tijden,
Verlaten en vergeten, menige oude stad.

Daarboven gaat de trek der nooit-geruste wolken,
En spelen zon en wind en lucht hun eeuwig spel:
De menschen, die de kleine woningen bevolken,
Zien hoog-op naar dit schoon, en zij herkennen 't wel.

Elk uur wiekt er een vlucht van hemelwaarts getilde
Tonen den slanken, spitsen klokketoren uit.
Hoor hoe, wanneer dit hoog en puur geluid vertrilde,
Als een veel ijler klok de broze stilte luidt.

Zoo schouwde ik eens een stad: het was na zomerregen,
Als uit gebroken lucht een steile zonneval
Schuin neerstaat op het land en vreemde schaduws veges
Over het blikkrend dak der kerk en weide en wal.

Niet anders had ik 't mij gedacht: de straten zonder
Vertier, gebogen in een weifelende lijn,
Een steeds-ruischende sluis, een grachtje met een vonder,
Dan, op de leege markt, die loome zonneshijn.

O deze vrede van de gevels en de gaarden,
Die maakt, wat ook het leven teistere en verdoff',
Zoo maar zijn droomen deze heugenis bewaarden,
Van ieder mensch een hovenier in stilte's hof.

Mij zijn die oorden vol van een beminder leven,
En inniger dan wat door groote steden stroomt;
Hier is mijn hart tehuis, in deze leege dreven,
Waar 't in den gulden mist der milde zonnen droomt.

Als langzaam de geluiden van den dag verstillen,
De schemering gelijk een wolk van teerheid breekt,
Ontluiken ongerept en pril weer de eeuwige idyllen
Bij 't eerste schuchtre woord, dat lief tot liefste spreekt.

Ontvlucht aan 't laag vertrek, waar bij den vreê der lampen
't Gezin te zamen zit, gaan schuw buurmeisje en buur
Elkander vinden, half verhuld in de avonddampen,
Gescheiden door een haag, dicht bij den ouden muur.

Heb ik ooit meer begeerd? Hoe bitter voel ik heden
Mijn dwaasheid, die verkoos de wereld en haar gloed.
Nu dwaal ik onvervuld door landen en door steden
En drijf naar gunst of dwang van elken levensvloed.

Aan een Vriend

De jaren vloten. Van uw zwerfsche tochten
Zijt gij gekeerd naar den gewenden kring,
En vondt de winst van hen die daden zochten:
Na korte daad een lange erinnering.

En ik? Een bitterheid bekruipt mijn peinzen
Als ik mij vraag: - en 't martlend antwoord vind
Waarmee 'k der uren rustelooze deinzen
Vervulde, die zoo 't leven heb bemind.

De jaren vloten: o hoe zonder vlagen,
Hoe zonder heil, dat ik in stormen won.
Weer voor het kerkervenster van mijn dagen
Rijst Hollands bleeke en teere lenteson.

En hunkrend staar ik langs nog dorre landen,
En snuif den weemoed van den voorjaarswind.
Mijn brandende oogen nijgen naar mijn handen,
Mijn hart is luid, een oude droom begint.

Een droom van zwerven naar de gunst der tijden
Van vloten naar de drift der dagenstroom,
Ver van dit kwijnen zonder vreugde of lijden,
Aan 't hart des levens, vrij van boei en toom.

Hoevele lenten zal ik 'dus nog zwerven,
Met de onvervuldheid in het grensloos hart,
En dezen angst: dat eens mijn jeugd zal sterven,
Voordat de vreugd der rustgen mij gewerd?

Maar gij, mijn vriend? Wat brachten u de jaren?
Hebt ge op de hoogten van uw droom geleefd?
Zijt gij gekeerd met reeds vergrijsde haren,
En in uw stem iets, dat voor altijd beeft?

Nog zag 'k u niet, maar gij zult mijwaarts komen,
'k Zal u gemoeten op het leege plein,
Waar dunne en looverlooze lenteboomen
Zwart staan en vocht in zilvren zonneschijn.

Geveinsde vrede zal rondom ons wezen,
Als ging de laatste droom in ons te loor,
Omdat wij beiden diep in 't harte vreezen
Te spreken van wat ons de tijd beschoor.

Zijn dit dan al des rijken levens loonen?
Moet mijn het lot zijn van zoo menig mensch:
Verloren in een kleine stad te wonen,
Voor eeuwig ver van zijn begeerdsten wensch?

Die voelt een weedom langs zijn woning ranken,
Als 't carillon de rust des nachts verdeelt,
En met het wisselkoor van stilte en klanken
Den droom van zijn verlangend hart doorspeelt.

Neen, laat mij nu nog niet deze' angst gelooven,
Die grijpt me als handen aan de dorre keel.
Ik ga en fluister in te ontluiken hoven:
O aarde, o leven, is dan dit mijn deel?

Het Brood

Hij die de brooden snijdt aan blanke sneden,
Vol aandacht, en ze in liefde reikt aan haar
Die aan zijn tafel, needrig en tevreden,
De gaven aanneemt met een stil gebaar -

Hij hongert naar volkomene bevrijding
Van wat de ziel meer nog dan 't lichaam deert,
En voelt, dat nu een vrede en teedre wijding
Op lichte vleugels langs zijn droomen scheert.

Zijn oogen dwalen langs de stille dingen,
Die staan ten disch in de oude regelmaat.
Hij voelt zich leven van herinneringen,
Wier warme bloedstroom hem door 't harte gaat.

Hij peinst, ontroerd, aan 't ongemeten koren,
Wier gouden golf onze aarde wijd bestroomt;
Aan de arbeid van de maaiers in de voren,
Die het verwint en binnen schuren toomt;

Aan 't werk der bakkers bij den blakende' oven,
Des nachts, als 't buiten koel is en verstild:
Zij smakken 't deeg neer, meel komt opgestoven,
En hooren, hoe de eentoonge krekelt trilt.

Hij neemt van heel den zegen dezer aarde
Een deel - hoe klein, maar onvervreemdbaar 't zijn;
En houdt zichzelf van meer noch minder waarde
Dan al wat leeft onder den zonneshijn.

En o, dat hij nu nimmermeer vergete
De makkerschap, die in elk wezen school.
Hij glimlacht, en hij weet bij iedere bete
Zijn tijdelijkheid gevoed door dit symbool.

De Schaduw

Geenzijds der dagen en hun bonten luister,
Wier volheid wentelt in het open licht,
Is een gebied van schaduwen en duister,
Waar alles uitdeint wat zich ginder richt.

En tusschen beide gaat ons korte leven:
De dagen dwingen ons in 't luid vertier,
Maar wat den schemer boodschapt ons een beven
In 't hart: de schaduw valt, uw rijk is hier.

Dan dwalen we in gepeins langs stille kaden,
Waar de avonddamp de steenen van beslaat,
Met de belofte van een droom beladen,
Die als een dauw ons langs de slapen gaat.

Wij zien alom de schemer dichter worden,
- Hij groeit en rijpt en ruischt, een donkere oogst -
De huizen en de boomen zich omgorden
Met duister, dat hun deerlijke armoe troost.

Het zwarte water deint in zwakke rimpels,
Die murmelen als een geheim dat riep,
En de lantarens ontplooiën hun wimpels
Van weerschijn in het kabbelende diep.

En langs der weinge wandelaars gelaten
Speelt schaduw, slagschaduw en weifle schijn,
Zoo teeder, dat zij, rein van alle haten,
Als van beminden en vertrouwden zijn.

Er spoelt een golf van deernis over de aarde,
De harten raken vlot en drijven mee,
En deinen, nu de storm des daags bedaarde,
Op nacht en stilte, een eindelooze zee.

En tot de dageraad langs bleeke wegen
Den hemel wint en de geruchten wekt,
Is er verteederling en warm bewegen
Van leven, dat naar zijnen oorsprong trekt.

Lentewind

Lentewind, uw volle vlagen
Waaien wild in luide strooken,
Warmer dan de stille dagen
Voor de dooi was aangebroken.

't Ruischt en tikt van alle goten,
Van de naakte, zwarte takken.
In de weeke, sneeuwbesloten
Wegen smelten donkre vakken.

En gij stormt een verscher hopen
In de harten, die verdoften.
Nu zijn alle volgelopen
Van uw zwellende beloften.

Nog laat gij niet af van geven,
En zij weten 't, de onervulden:
Gij brengt ongeteugeld leven
Aan wie traag den winter duldden.

Lentewind, in later jaren
Zal uw roepstem mij weer vinden,
Maar die klank zal mij vervaren,
Waar mij stilte en grijsheid binden.

Dan zit ik bij 't zachte tintlen
Van den haard ineengedoken,
Peinzend, starend hoe de sintlen
Vallen, doovend en gebroken.

Vlijmend zal uw kouter klieven
Door mijn pijnende gedachten,
Want daarbuiten weet 'k gelieven
In de' onstuimigsten der nachten.

En zij kussen, zij omarmen,
Scheppen leven, dorsten, drinken -
Roerloos zit ik, zonder karmen,
En ik voel mij sterven, zinken.

- Lentewind, die dronknen dragen
't Leven tot de verste scharen;
Laat mijn wankle kleinmoed klagen,
Waai en storm door alle jaren.

De Stem der Steden

Wanneer de late herfststorm in de steden
 Zijn donkere verschrikkingen begint,
 En de arme menschen sidderen beneden
 De teistrende aanvlucht van den barren wind;

Dan is 't één krampen van geschonden leven,
 Dat strijdt, wanhopig, en toch ondergaat,
 Terwijl de menschen loopen als gedreven
 Door de geboden van een wilden haat.

Hij jaagt hen uit, de storm, waar 't licht der straten
 Nog killer is dan zijn ontboeid geweld.
 Hij boet zijn lust aan allen die, verlaten
 Van vreugde, dwalen moede en onverzeld.

Soms striemt zijn geesel wel twee hopeloozen
 Te zamen, waar een schaduw veilig schijnt
 Voor hen, die boven 't ijdel woelen kozen
 De teederheid, die week maakt en verreint.

Doch ook dit laat hen ledig en zij scheiden.
 In droefheid eindigt wat in hoop begon,
 En voor zich uit zien zij het lange lijden,
 De dorre dagen en de nieuwe zon.

Zij sleepen moeizaam door de zware nachten
 Al wat hun hart verbeidt, hun droom belijdt -
 Zij, de berooiden, die in 't donker wachten
 Op 't flitsen der beloofde zaligheid.

Zij gaan: ontelbre huiverende stoeten,
 Door de onafwendbaarheid des doods gemaand,
 Wier luide woorden en gelach begroeten
 't Geluk, het heil dat elk bij de' ander waant.

Maar diep in 't hart heeft ieder meegedragen
Den weerklank van een hemelwijd accoord,
Dat meeruischt met de langgerekte vlagen;
Een stem begon, zwol aan en is verhoord:

De groote stem der luidbevolkte steden,
Die spreekt van meer dan vreugde en meer dan leed
Tot hem, in wien zich 't leven gaat verbreeden,
En die om grooter droom zichzelf vergeet.

En ik beken mij een van deze menschen,
Van dit geslacht, dat doolt en licht en lijdt,
Geknot, vernederd in zijn liefste wenschen,
En toch zoo brandende van zaligheid.

Voorjaarsavond

't Is lente en avond. 'k Staar in 't stijgend donker,
Waardoor een geur en een verlangen glijdt.
In lucht en ziel vergaat de laatste flonker
Des daags in schaduwen en teederheid.

Ik denk aan U, dichters, wier groote namen
Het hart als zijn verkoren schat bewaart,
Werwaarts 't verlangen gaat van al de eenzamen,
Wanneer het verder dan hun einder staart.

Gij hadt, in 't felle spel der heete dagen,
Van liefde en lust, van zang en daad uw deel.
Nog waken 's nachts de harten door uw klagen,
Nog ruischen onze duisters van uw veël.

Maar gij zijt met uw oorsprongen vergaderd:
Uw stof kreitst rustloos onder 't rustloos stof,
Uw ziel is tot die donkre bron genaderd,
Die bij de wortels welt van de' aardschen hof.

O sterke heerschers boven bonte droomen,
Brandende harten in dit lage land,
Gij hebt de schoone wereld driest genomen,
En ze in de vlammen van uw droom verbrand.

Uw geest verdreef U uit de koele dalen,
Zijn toorts, die stijgende steeds verder wijst,
Zijn zwaard, dat hem slaat, wiens verlangens dralen,
Wiens mijmring vaak de jaren opwaarts reist.

Nu, needrig van berouw, bepeins 'k de dagen,
Die ge eindeloos verlangend hebt doorstreefd,
En uit mijn peinzen stijgt een angstig vragen:
Hebben wij allen niet verkeerd geleefd?

De fonkelende buit der zegetochten,
De koene droom, die land en lucht bespant,
Al wat wij op den giergen dag bevochten,
Het vloeit als water en het stuift als zand.

Zóó wil ons 't leven: rustig noch tevreden,
Maar fel verlangend binnen 't nauw bestaan,
Gelijk die twee, die met langzame schreden
Voorbij den lichtkring der lantaren gaan.

De bloemkelk van haar hoofd neigt tot hem over,
Zwaar van den avonddauw der vredigheid.
Dan treden ze uit het licht in 't vage loover;
Zij worden beiden door een droom geleid.

Dezelfde droom, die 't draven en het roepen
Der menschen tempert in zijn grijzen kring,
Terwijl de kindren op de lage stoepen
Heel zachtjes zingen in de schemering.

O wijze vrede, wiens begeerd beloven
Gelijk een koelte door het duistren gaat,
Ik voel uw naadring, nu de lucht daarboven
Donker omheen de lichtre sterren staat.

Verzaliging

O wereld, eindeloze mogelijkheden,
Met welk een duizelende onstuimigheid
Heb ik me aan 't hart gestort van uwe steden,
Me aan de open vrijheid, uw gebied, gewijd.

Waar mij de verten van uw wegen voerden,
Ik heb me in 't schuimen van uw lust gebaad
Nooit met den vlakken vreê der onberoerden,
Wier droom niet verder dan hun heden gaat.

En altijd bond mij weer een nieuw bekoren:
Hier een wit huisje tusschen golvend graan;
Ginds een oud stadje om een verweerden toren;
Een vliet, waarlangs de trage schepen gaan.

Toch, meest van al heb ik uw zin gewonnen,
Niet uit het stille schoon van woon en land,
Maar waar de daden van de menschen bronnen,
En liefde hart aan hart te zamen brandt.

Dan, nimmer week van mij dit ééne vragen:
Waar ligt mijn eindelijk geluk bereid?
En de eeuwge droomen togen, en de dagen...
Toen vond het mij, opeens en onverbeid.

Opeens. Het leven heeft voor mij verkoren,
Het goede leven, dat, gerecht en mild,
Eerder noch later dan het is beschoren
Het wilde walen onzer droomen stilt.

De zomeravond was al diep gezonken
Tusschen de hooge huizen van de stad.
De schaduw spon haar teederheid, doorblonken
Van tooverige schijnen langs mijn pad.

Ik hoorde stemmen lachen, klanken beven
Van lust, die niet eer dan deze aarde dooft.
De onsterfelijke volheid van te leven
Steeg me als een dronkenschap naar 't duizlend hoofd.

En, waar een steeg haar beek van ruischend duister
Doet glijden in den woelgen stroom der straat,
Daar doemde in 't spel van schaduwen en luister
De glimlach van een blank en teer gelaat.

Toen sloeg de vloed der liefde over mij henen,
Kolkte en stuwde zich op, schuimend en steil,
Maar viel dan neer tot stilte, licht-doorschenen,
En liet mij gloeiend van het nieuwe heil.

Langs donkre huizen en stille gezichten
Van menschen, langs het luwen van den nacht,
In droomen, gonzende van wordend dichten,
Ben ik gegaan tot waar me uw wonder wacht,

Tot waar uw weldaden zich mijwaarts neigen,
Leven, o hartslag van dit kort bestaan!
Willig verwonnen, onverbreekbaar eigen,
Hang ik de slippen van uw waden aan.

Loin d'eux

Zij, die de wreedheid van het leven lijden
In het gedruisch gevangen der fabriek,
Die me om gewaand geluk misschien benijden,
Gaan niet als ik zóó van dit leven ziek.

Zij vinden, na het slaafsche werk der dagen,
De bontheid van de vreugden langs de straat,
Een liefde, onstuimiger dan lentevlagen,
Die hen verteedert en verzadigd laat.

- Ik ga den tragen gang der eendre dagen
Langs hen, wier leven mijn bestaan doorweeft,
En niemand, die zijn hart nijgt naar het vragen,
Dat in mij hunkert en naar vrijheid streeft.

Geen, wiens verwantschap tot mijn droom kan reiken.
Want ik ben wars van deze middelmaat
Van vreugde en leed: zoo zeer elkaars gelijken,
Dat ik ze als dagelijksche laagheid haat.

Maar soms, wanneer ik neder ben gezeten
Met hen, wier woorden gaan, wier lachen klinkt
Tevreden met wat hun werd toegemeten -
Dan is het mij, of alles mij ontzinkt.

Dan suist het om me en duistren de gelaten,
Dan trekt een floers voorbij het lampenlicht.
Nog hoor ik wel de monden lachen, praten,
Maar van heel ver, niet meer tot mij gericht.

En een begeerte grijpt mij om te vluchten
De worgende engheid uit van dit bestaan,
't Leven te vieren en, na veel genuchten,
In zijn schallenden stroom ten ondergaan.

Even - dan dragen mij weer de oude gronden,
Waar ik mij zonder lust hervind of pijn.
Ik weet mij onderworpen en gebonden,
En kan weer met en zoals allen zijn.

Zomernacht

De zomernacht, die met onrustig ruischen
Den klopp van 't koortsig bloed mij begeleidt -
De warme stilte, een golvend, stijgend bruisen -
Nu is mijn denken aan den dood gewijd.

Ik voel zijn donker stroomen door mijn aadren,
Mijn aadren is het suizen van zijn stem,
In 't spel der schaduwen, die zich vergaaden
Rondom mijn klamme sponde, voel ik hem.

Wat geeft het, met de schoonheid der paraablen,
Met de openbaringen van maat en rijm,
Met profetieën, groen van hoop, te omfaablen
De zekerheid van zijn bestaand geheim?

De sterke is hij, gelijk met ons geboren,
Wiens schaduw alle dagen naast ons glijdt;
Wij willen meest zijn fluisteren niet hooren:
Ons wacht het leven en wij zijn bereid.

Maar in den koortsgloed der doorwaakte nachten
Klemt ons zijn greep, klinkt ons zijn stil vermaan,
Jaagt hij de felle zwermen der gedachten
Oneindig op het weerloos harte ons aan.

En nader rolt een aangroeiende donder,
Een suizen, hartediep en hemelwijd,
Verkonder van dat nooit te peilen wonder:
Vormlooze, ontzachelijke oneindigheid.

O de gedachten aan dat bitter scheiden
Van zon en aarde, van die zoete lucht,
Die te ademen alleen reeds is 't verbreiden
Door 't lichaam van een mateloos genucht;

Niet meer die pelgrimstochten naar de steden,
Om welke een zaalge sfeer van droomen drijft,
Waar onze dooden 't leven vierde' en leden,
't Geslacht van nu zijn baan naar 't licht beschrijft;

En 't bitterst dit: nooit meer dat milde gloren,
Als 't hart, waar zooveel vreugde aan was ontzegd,
In liefde en avondschaduwen verloren
De zege op zijn verlatenheid bevecht.

Leven, dan klamp ik me aan uw wijde vlerken,
Dat die mij tillen uit dit worgend wee.
Beneden schemert de aarde, een hof van zerken -
Laat mij niet vallen, plettren... voer mij mee!

Eenzaamheid

Er is een licht en een gerucht van leven
De straten langs der schemerende stad;
De lippen lachen en de monden beven
Van wat de dag te lang verzwegen had.

Vanuit het nauwe duister van de stegen
Dringen de drommen naar de helle straat,
Naar de betoovering der lichte wegen,
Die als een streeling langs de slapen gaat.

Nu zijn de harten van het voorjaar dronken
En kunnen feesten boven dood en leed.
Een vrijheid van geluk wil zijn verschonken
Aan wie zijn handen slechts te strekken weet.

Van menschen is op straat 't bevriend gewemel;
De dagtaak slaakte haar gevangenis;
En boven glanst een smalle strook van hemel,
Die blauw en teer als een verlangen is.

Nochtans hervind ik me in mijn eenzaam dwalen,
Terwijl het jaar zich wentelt naar het licht,
Terwijl de dagen van herschepping stralen
En een bekoring om de nachten ligt.

Toch, daar ik ga, verworpen en verlaten,
Vind ik één troost, te midden van den schijn
En het rumoer der menschevolle straten:
Dat deze dagen toch niet ijdel zijn.

Misschien dat al dit dolen, al dit zwerven,
Al wat ik zóó begeer en niet geniet,
Mij slechts gebeurt om 't eeuwig te verwerven
In rythme en rijmen van dit eene lied.

Misschien. Maar nu kan ik alleen gevoelen,
Dat zooveel zaligheid voorbij mij glijdt.
Ik rijp in eenzaamheid voor duistre doelen,
Maar dit gaat nimmer zonder bitterheid.

Circusmuziek

De dagen ruischen, een gewiekte vlucht,
Voorbij. Weer luwt een voorjaar in de lucht.

Weer breekt het hart in bittere teederheid
Als 't zachte licht zich langs den hemel spreidt,

En weer wenscht het zich eindeloos bemind,
Wanneer de duisternis de landen wint. -

Ik weet mij, nu dit nieuw getijde ontloek,
Wat ouder, en misschien wat stiller ook.

Voor 't raam, terwijl het scheemrend land vervaalt,
Staar ik naar de avondzon, die dooft en daalt.

Van uit de verte, waar 't nog licht is, welt
Gebrokene muziek, die slinkt en zwelt.

De menschen kwamen uit de kleine stad
Naar 't circus, dat rumoer en licht verspat.

De morgen neemt die kleurge feestpraal mee,
En 't leven maakt de menschen weer gedwee.

Hoe zou 'k hen smalen met een schampren spot?
Niet anders dan het hunne is ook mijn lot.

Zij gaan, waarheen het daaglijksch werk hen noopt;
Ook ik - van alles ver wat 'k had gehoopt.

Maar dit weet ik, waarmee ik allen tart:
Ik draag mijn lot niet met een eender hart.

Mijn droomen stormden naar het steil geluk.
Wat deert het mij, al vielen ze alle stuk?

Met de eenige zonde van dit aardich bestaan:
Laagheid des harten, heb 'k mij nooit belaân.

Al mocht ik nimmer winnen in den strijd,
Ik heb mijn wapens nimmer neergeleid.

Hoe dieper 'k van des levens hoogten stort,
Hoe hooger zich mijn droom ten aanval schort.

Ik voel: eens zal ik winnen, daar 'k zoozeer,
Zoo onuitsprekelijk 't geluk begeer.

Dus leef ik verder en mijn weemoed is
Een wanhoop nimmer, niets dan een gemis.

Al dringt de lente me in het hart als pijn,
Ik klaag niet: eenmaal zal ik zalig zijn.

Verandering

Die de beschutte veiligheid verlaten,
Verbrekende den kring om 't huislijk vuur,
En gloeiend door de koorts van 't avontuur,
Zich wagen aan den dool langs de aardsche straten -

Wel waarlijk kiezen zij het beste deel:
Zij kunnen van hun groote hart niet rusten,
En zonnegouwen noch besneeuwde kusten
Slaan hun onstuimigheid in 't daagsch gareel.

Zij huizen hongerend in schaamle wonen,
Hoog boven 't rustloos druischen van de stad,
En vragen niet, maar voelen slechts, met wat
Verheerlijking de dagen hen beloonen.

Zoo heb ook ik mij 't later eens gedacht.
Mijn jonkheid hunkerde naar wilde tochten,
Die tusschen het rumoer der menschheid zochten
Naar 't eenig heil waarop mijn leven wacht.

Zoo is het nog. Maar ik gevoel: 'k verander
Want jaar na smartlijk jaar ging mij voorbij;
Ik weet mijn felle jeugd nog wel naast mij,
Maar toch, wij werden vreemder voor elkander.

Nu droom ik soms van een zeer stil bestaan,
Van menschenver, verlangend en verloren,
Gewiegd aan 't warme hart van 't rijpe koren
In zomersche bekoring ondergaan;

Van weeldrige en toch ingetogen uren,
Voor dood en leven evenzeer bereid,
Waarvan het eene na het andre glijdt
Als takkenschaduw trekt langs witte muren.

Hoe anders was ik 't hopen eens gewend!
Toch vrees ik niet, dien vrede te verwerven;
Maar ik ben bang, den ouden droom te ontsterven,
Voordat ik ooit zijn volheid heb gekend.

Euthanasia

In dat geweldige uur, waarin het veege leven
Nog eenmaal - maar hoe zwak - de broze wieken rept,
Wanneer de hoop, nabij de grenzen van haar streven,
Als een gebarsten klok haar laatste slagen klept,

Verlate dan de ziel haar vleeschelijke woning,
Die weldra achterblijft, een dienaar zonder heer,
Gelijk de zatte bij, die, zwaar van de' aardschen honing,
Wegvliegt van 't geurge veld door gouden schemersfeer.

Dan geve God zijn rust aan de vermoeide voeten,
Vermoeid van 't zwerven langs der wereld heerlijkheid,
Gezweept door 't dagelijksch verlaten en ontmoeten,
Maar nimmer naar een vast en veilig doel geleid.

Rust aan de handen, die zoo dikwijls smeekend trachtten
De vreugd te grijpen bij haar langswaaienden zoom,
Maar van een koenen greep geweerd door die gedachten:
Dat de vervulling steeds het einde is van een droom.

En rust aan de oogen, die, verblind van 't stof der straten,
Van tranen om het leed der eenzaamheid gedooft,
Toch nimmer leerden om, ontgoocheld en gelaten,
Het leven te zien gaan voorbij het lustloos hoofd.

En bovenal aan 't hart, dat overal wou wonen,
En nergens wonen kon, daar steeds het elders riep,
Een rust als van wie droomt, gewiegd op verre tonen,
En niets meer voelt dan een bekoring, koel en diep.

Rust, rust en vroom ontzag bij 't grootste der geheimen:
Een mensch, om wien nu luwt het wereldsche gedruisch,
Zooals na lentedag de woeste stormen zwijmen,
En 't hoorbaar stiller wordt rondom het donker huis.

Dat dan één zekerheid hem stervenskracht verleene:
Verzadigd heen te gaan van 's levens koningsmaal,
Opdat hij 't hoofd niet keere en tegen 't kussen weene
Bij 't wrange denken aan den eersten morgenstraal.

De Spiegel

Wanneer na klammen dooi en kille dagen
Het wendende getij de wereld wekt
Met wisseling van zonne- en regenvlagen,
En 't wilde voorjaar door de luchten trekt;

Dan voel ik mij aan 't levend licht verbonden,
Dat uit de zondoorschenen wolk regeert,
Welks stroomen in het hart der dichters monden,
Dat van begeerte naar het lied verteert.

Maar het getal der liedren wordt geringer,
Naarmate dat der zware dagen wast.
Ik word als een, die slechts met schuwen vinger
Langs snaren van 't vergeten speeltuig tast.

Voor andren is de fierheid om 't verrichten:
Hun wordt het scheppen tot een zegepraal.
Ik ken alleen den martlende' angst van 't dichten,
En die gedachte: is dit de laatste maal?

De laatste maal wellicht, dat mijn verlangen,
't Welk niets bevredigt, en de dood slechts bluscht,
Zich in den maatslag binden laat der zangen,
En om der schoonheid wil daarin berust?

Of wil iets in mij, met mijn jeugd, gaan sterven,
Iets wat ik 't meest ter wereld heb bemind?
Moet ik ook nog dit ééne troosten derven:
Geen smart te kennen, die haar zang niet vindt?

Gevangen binnen de altijd nauwer kringen
Waarin het strenge leven mij begrenst,
Voel ik de woorden naar mijn lippen dringen -
Maar 't woord blijft zangloos voor wie tè veel wenscht.

En telken avond moet ik angstig denken:
Weer is een dag, als de anderen, vergaan.
Hoe vele morgens zullen mij nog wenken
Naar mogelijkheden van een vrij bestaan?

Dan wordt het stil in mij, 'k zie om mij henen:
Ter eener zijde 't blanke en koude bed,
Ter andre 't kaarslicht, dat de zachtbeschenen
Wanden in teederheid van schaduw zet.

En voor mij starend zien mijn ernstige oogen
Den spiegel in, die glanst, geheim en wijd.
Maar reeds gelaten, bijna onbewogen,
Aanschouw ik in het glas mijn sterfelijkheid.

Liefde

Kon ik één gaaf der jeugd terugverkrijgen,
Ik vroeg de makkelijke ontroerbaarheid
Van 't hart, dat nog niet heeft geleerd te zwijgen,
Maar vrijelijk bij den breuk der droomen schreit.

Nu ben ook ik gewend, mij te gewennen;
Ik trek mij allengs in mijzelf terug.
En ach, zelfs die mij beter moesten kennen,
Ik schijn hun wellicht liefdeloos en stug.

Toch ben ik vol verholen teederheden,
Gekneusde liefde, die geen uitweg vond,
Oneindig medelijden met wie leden,
Bewogenheid, die 't zware leven schond.

Alleen wanneer ik neder ben gezeten
In avondeenzaamheid en lampgesuis,
En al wat mij benauwde heb vergeten,
Begint er in mijn hart een zacht geruisch.

Dan wellen in mij nooit-verwonnen drangen,
Dan gaat een stroom van liefde van mij uit,
Die alle menschen in zich houdt omvangen,
Nu zij zich eindelijk niet meer voelt gestuit.

Dan heb ik 't hart weer van mijn jeugd gevonden,
En ben ik warm van innerlijken gloed.
Al wat de wereld in zich houdt gebonden
Dat voer ik de beminden tegemoet.

Dan schijnt het mij, bij 't zien van zóóveel derven,
Van zóóveel vleugels tot geen vlucht ontvouwd,
Dat ik alleen maar door voor hen te sterven
Hun toonen kan, hoeveel ik van hen houd.

Een oogwenk - de bekoring is gebroken,
Ik meng het mijne weer met hun bestaan.
Ik heb hun van mijn liefde niet gesproken,
En dit moet alles langs hen henengaan.

Doodenoffer

Wij zijn maar weinig van de vele dooden,
 Die wij beminden onder de aardsche zon,
 Toen zij en wij eenzelfden droom vergoedden,
 Waarmee het bonte leven ons omspon.

Wellicht dat bij het achtelooze spreken
 Dwars door de dagelijksche dingen heen,
 Een naam toevallig komt naar voren breken,
 Die uit de Erinnerung al haast verdween.

Maar dit blijft steken in ons vaag begrijpen,
 En zinkt niet verder als gevoel naar 't hart;
 Wij reiken weer naar het toekomstig rijpen
 En jagen voorwaarts, in ons zelf verward.

Ten hoogste dat bij gure najaarsnachten
 Wij hen herdenken, diep in 't warme bed,
 En dat een enkele traan bij die gedachten
 Meer om ons lot dan 't hunne ons 't oog benet.

O laffe ontroeringen eens schoonheidzieken,
 Die bij een weeken weemoed graag verwijlt,
 Maar nooit op der gedachten vuurge wieken
 Den vreeslijke' ernst van 't sterven heeft gepeild.

Hij die verscheiden is - wie kan ooit raden
 De gruwzame angsten van zijn stervensuur?
 Hoe gloeide nog zijn hart naar sterke daden,
 Zijn lippen naar der kussen scheppend vuur.

Maar hij was reeds aan 't eind van alle paden.
 Nog ééns krampte een begeerte door zijn ziel
 Naar 't zonlicht der toekomstge dageraden,
 Eer hij voor eeuwig aan den dood verviel.

En hij is één uit die ontelbre scharen,
Wier stof den bodem van ons leven vloert,
Al de gestorvenen van alle jaren,
Wier scheidenspijn ons bijna nooit ontroert.

Alleen zeer zelden, wen de schemers glijden,
En 't hart ontwaakt als een oud instrument,
Waarvan de speler leefde in vroeger tijden,
En geen van nu de ontwende grepen kent -

Als dan, hoe meer ons nood en sterven wenken,
Onze aandrift naar het zoete leven haakt,
Dán hebben wij geofferd: het herdenken
Heeft als een zwaard ons in het hart geraakt.

October

De hoge vloed des zomers is vergleden;
 Nog gister wiegden we in zijn diepen schoot,
 Nu proeven wij, bij 't 's morgens buiten treden,
 Iets in de lucht van zaligheid en dood.

Dit is de teerste maand van 't jaar: October,
 Die van in damp gebroken licht verzaad,
 Geheiligd, onaantastbaar-kuisch en sober,
 Langs een gewijde en stille wereld gaat.

Een nieuwe weelde lokt: het zijn de stralen,
 Van warmte en wellust algeheel ontdaan,
 Die door een sfeer van ijle nevels dalen,
 Als najaarsdraden in een vochte laan.

En, nauw-omstrengeld, dwalen door die prachten
 Twee zielen, waarvan de een voor de ander zwicht,
 Broeder en zuster van mijn herfstgedachten,
 De dunne schaduw en het dunne licht.

De schaduw heeft het zware en fulpen donker
 Van 't zomerlijke lommer afgeleid,
 En aan het milde licht bleef glans noch flonker,
 Alleen een wonderlijke helderheid.

De luister van deze aarde is niet te dooven.
 Mijn liefde wemelt in een zonnestraal
 Rondom de laatste rozen dezer hoven,
 Als spel van luiten aan een koningsmaal.

En mijn verlangens trekken met de scharen
 Van vogels krijtend lang de blauwe lucht,
 Die dichtbij 't stralend hart des hemels varen,
 Terwijl mijn loomte aan de aarde kleeft en zucht.

Ik denk aan u, droom van dit korte leven,
En van zijn barren gloed het rustloos vuur.
Het bloed mijns harten wildē ik u geven -
Zie: 't werd een roode wingerd langs den muur.

O latere geliefden langs deez' paden,
Wanneer mijn stof al wervelt op den wind,
Herdenkt mij: toen mijn voeten het betraden,
Heb ik dit landschap ook zoozeer bemind.

Herdenkt, herdenkt mij dan - maar niet verweven
Met de gedachte aan die de harten bluscht,
Maar als gij naar de grenzen reikt van 't leven,
In najaarsnachten, warm van liefde en lust.

Allerzielen

De najaarsluchten jagen, zwaar en zwart;
 In mistge wolken waait een kille regen,
 Een strenge stilte is in mijn ernstig hart,
 Terwijl ik wandel langs de drasse wegen.

Weer is de dag, dien het herdenken wijdt
 Aan 't vrome feest van de verscheiden zielen,
 Dat de gedachten naar de dooden leidt,
 En aan hun graven ze doet nederknielen.

Wellicht dat in een zuidelijker land
 De steenen schuil gaan onder weelge verven
 Van bloemen die, een levende offerand'
 Van kleur en geur, op 't blinkend marmer sterven.

Daar wordt het leven moeiteloos geleefd,
 En zacht door den vertrouwden dood besloten,
 Wiens beeld, als weerschijn op een water, beeft
 In de geruste zielen der devoten.

Hier biedt zich slechts een late en kaarge bloei
 Aan de verkleumde handen van de pluikers;
 Zij winden huiverend een poovren groei
 Tot schaamle kransen en verschraalde ruikers.

Ons leven gaat in moeite en arbeid,
 In lage zorg om 't dagelijksch gewemel,
 Waar soms een felle vreugd doorhenen splijt,
 Als 't gele zonlicht door een onweershemel.

Maar, hoe dit zij, wij wenschen anders niet,
 En zijn niet minder één met onze dooden:
 Hun zware werk bereidde ons dit gebied,
 Wij zijn gebonden nog door hun geboden.

Al moge, een oogenblik van zwakte en leed,
Ons hunkren streven buiten de enge palen,
Het keert weldra weer heemwaarts, want het weet:
Wij kunnen nergens ruimer ademhalen.

Wij schijnen loom, naar lichaam en naar geest,
Geringe slaven van een gierige aarde;
Maar wie bevroedt den droom, die ons geneest,
En altijd weer herschept tot hooger waarde?

Zóó heeft het leven hier ons geformeerd:
Een wil, verwant aan deze barre hoven,
Een hart, dat duldt en eindeloos begeert -
De wilde hemel van den droom daarboven.

De Mummie

De mummie ligt in de open kist te staren,
 - Vreemd glijdt het licht langs 't strakke lichaam af -
 Sinds hij door luide en schennende barbaren
 Geroofd werd uit zijn hoog en pralend graf.

Op een genummerd plaatje staat te lezen,
 Een naam, die Oostersch klinkt en onbekend.
 Een droom der jeugd komt ons in 't hart gerezen:
 Herdenking van het Oude Testament.

Het doodshemd heeft een kleur als van gordijnen
 Op oude zolders, waar het spelend kind,
 Opeens bang van de weifelende schijnen,
 Zich voor het eerst op het Geheim bezint.

Het eenmaal bloeiend vleesch, dat de eeuwen dorden,
 Is nu vermolmd en bruin, aan turf gelijk,
 Veranderd, en onmenselijk-vreemd geworden,
 Vergaan, als het Egyptisch koninkrijk.

Nochtans drijft om de brokkelende knieën
 Herinnering aan vroeger eerbetoon,
 De glorie van vergeten dynastieën,
 De aanbidding voor den steilen koningstroon.

Men heeft met kostelijke specerijen
 Den kringloop van het rustloos stof gestuit,
 Opdat de doode vorm niet zou verglijen,
 Aan made en larve een weeloozen buit.

En 'k peins dat, wat het leven moest doen duren,
 Den gang van 't leven allermeest weerhield:
 Wat anders in de werveling der uren
 Zou zijn herschappen ligt nu onbeziend.

Niet onbezield toch voor wie wondren gisten.
 Zij slaan met angst en met verrukking ga
 Den droom van dichters en van alchimisten,
 Het machtig toovermiddel mummia.

Die van die spijsze proeft, hij wordt herschepen,
 Tot de begeerten der verstorvenen:
 De kussen van de maagden en de knapen -
 De omhelzingen van de verworvenen -

De wijsheid der gestorven astrologen, -
 En, waarin priesters slechts zijn ingewijd,
 't Mysterie, dat de goden houdt betogen -
 Der slaven wrochtende onderworpenheid -

Het heerschende gebaar der weidsche vorsten,
 Die de aandrift bonden van geheel een volk,
 Opdat dit hun onsterfelijke dorsten
 Den lateren in beeld en bouw vertolk' -

Hij weet, niets van dit al ging hem verloren,
 En dat zijn mond van de eendre zangen gloeit
 Als die de maaiers zongen tusschen 't koren,
 Waar traag de Nijl door lage landen vloeit.

- Zoo sta ik stil te peinzen, maar mijn droomen
 Ontvlucht de kilte der museumzaal;
 En zie, daarbuiten wil de lente komen:
 Langs 't leien dak schuifelt een schuwe straal;

Een teere wolk van groen drijft om de twijgen,
 Waardoor de zon haar prille glanzen spint.
 Ik voel een dronkenheid uit de aarde stijgen,
 En hoe het leven in mij herbegint.

Lichte Vensters

Als de fulpen zomerhemel donkert,
De avondwind zijn schuchtre vleugels rept,
De eerste groene ster aandoenlijk flonkert,
En 't verdrongen leven adem schept,

Sta ik vol verlangen uit te staren
In den warmen, ratelenden trein,
Die mij brengt waar verre huizenscharen
Schaduwig als steile bergen zijn.

Ziet, dan gloeien lichte vensters open,
Waar de menschheid zich een woon verkoos.
En mijn hart is plotsling volgelopen
Van een liefde, vreemd en mateloos.

En ik vraag aan mijn ontroerde zinnen,
Aan den donkren, zachten zomerwind:
Waarvandaan dit wondere beminnen?
Wát, dat mij aan deze menschen bindt?

Niets - dan dat wij allen zijn geheven
Op de toppen van één golf van tijd;
Dat wij breken in dezelfde reven,
Waar het strand des doods onze aandrift splijt.

Niets - dan dat ons door de luide straten
Eén begeerte de eenzaamheid doet vliên;
Dat in liefdenachten hun gelaten
En het mijne de eendre sterren zien.

O de sterfelijken, de beminden,
De genooten van deez' fellen tijd,
De voor eeuwig door hun hart verblinden:
Dronken zoekers naar één zaligheid.

Die de zeeën om een droom bezeilen,
Die de landen meten aan hun drift;
Die bij geen verkregen vreugd verwijlen,
Altijd smeekend om een andre gift.

Die zóó zeer naar 's levens volheid haken,
Zóó van aardsche liefde zijn doorwond,
Dat zij in hun laatsten nacht ontwaken
Met een kreet naar 't zonlicht op den mond.

Nimmer kunnen deze woorden uiten
Wat ik in een duizling dan gevoel,
Bij het staren naar die lichte ruiten,
Maar 't komt alles samen tot één doel:

't Stooten langs de wissels - 't licht der seinen -
Het geluid, dat van de rails opspat -
't Kruisen van de menschevolle treinen -
't Voelen van de aanwezigheid der stad -

De avondhemel, die nog even licht is -
't Duister stijgend uit der aarde schoot -
En de droom, waarvan ook dit gedicht is:
't Lieve leven en de zoete dood.

Troost des Donkers

Temidden der gezelligen gezeten
Bij de vertrouwdheid van den rossen haard -
Wat is het, dat ik mij opeens versmeten
Gevoel, en van een wegende' angst bezwaard?

Wat is het, dat ik bij het schertsend praten
Mijn mond niet meer kan plooiën tot een lach,
En dat mij uitjaagt langs de barre straten
Beladen met den zwaren winterdag?

Ik was toch nooit van hen die 't leven smaden,
Wier droom zich niet van de eigen laagheid keert,
Ik heb altijd, in dichten en in daden,
De onstuimigheid van dit bestaan begeerd.

Maar o de zwakke en bittere oogenblikken,
Als ik de kracht tot strijden voel vergaan,
Als 't in mij opstormt en mij wil verstikken:
Heel de versmaadheid van dit aardsch bestaan.

Dan kan ik hun niet langer toebehooren,
Licht-levenden, vervreemd van droom en gloed,
In 't zonnig ijs van het geluk bevroren
Tot rustgen, die geen smart zelfs lijden doet.

Zoo vlucht ik dan en zoek de stille wegen
Terzijde van het luide hart der stad:
De nauw door een lantaarn verlichte stegen;
Langs 't mistende kanaal het glibbrig pad.

Waar weinge grauwe mensen mij ontmoeten,
Wellicht genooten van mijn doffe leed,
Begeerende voor hun verzworven voeten
Den grond, dien geen gelukkige betreedt.

Daar baad ik in den vloed der duisterheden,
Die alle droefheid van mij henen spoelt,
En weet: aan 't eind van alles wat wij leden,
Is de vervulling, die de wonden koelt.

Dan voel ik mij in 't donkere verglijden,
Dan eindig ik niet langer in dit vleesch,
Maar uit mijn wezen gaat een vreemd verwijden
Naar iets, dat verder is dan lust en vrees.

En, wat vermoeid, maar vol van zulk een vrede,
Dat smart een damp wordt zonder vorm of wicht,
Kan ik weer keeren ter gewende stede,
Langs blijde menschen, in het open licht.

Eerste Voorjaarsdag

De dagen keeren, dat de wenschen zwerven
Als wolken langs een lucht van glans en schijn.
Een drang verheert de harten: voor het sterven
Eéns nog vervuld te zijn.

Nog éénmaal, los van hof en haard en menschen,
Alleen te wonen in onrustigheid,
Niet ééne zekerheid zich meer te wenschen,
Blind, door een droom geleid.

Verworpen door het lot naar 't stof der steden,
Gehurkt in de' ootmoed van het smaadlijk vleesch,
Heb ik nog één begeerte trouw beleden,
Waarvan ik steeds genees.

Begeerte is eindloos als de landsche wegen,
Die langs de nederige dorpen gaan,
De heerlijkheid van verre landen tegen,
Blank onder zon en maan.

En 't hart is als deez' aarde: de seizoenen
Regeeren het met eendre wisseling;
Weer wil het als de leege twijgen groenen,
Die de eerste zoelte omving.

De droomen keeren uit de jonge jaren;
Ik ben de knaap weer uit dat grijs verschiet,
Die voor de warme ruiten staat te staren,
Maar 't landschap niet meer ziet,

Omdat zijn hunkrende gedachten dwalen
Naar streken, waar de wateren stil zijn,
Waar de rivieren vloeien als kanalen,
Zilver van zonneschijn.

De grond zwelt naar de lucht als een verlangen,
Langs 't veld gaat een gerucht van akkerbouw,
Aan de' oever wascht, en zingt haar heldre zangen
Een jonge en ranke vrouw.

O in dit schoone, dit gewone leven,
Een mensch te zijn, die alles heeft gepeild,
Die zich tot ieder wezen heeft verheven,
En toch bij geen verwijlt.

Hij beeft voor den toekomstgen val der blaren,
Voor de eenzaamheid en 't wintersche bestaan;
Maar de verheven drift der harpenaren
Doet hem weer verder gaan.

In Memoriam

De blaren vallen in de gele grachten;
Weer keert het najaar en het najaarsweer
Op de aarde, waar de donkre harten smachten
Der levenden. Hij ziet het nimmermeer.

Hoe had hij dit bemind, die duistre straten,
Die atmosfeer van mist en zaligheid,
Wanneer het avond wordt en het verlaten
Plaveisel vochtig is en vreemd en wijd.

Hij was geboren voor de stille dingen,
Waarmee wij leven - maar niet even lang -
Waarvan wij 't wezen slaken in ons zingen,
Totdat wij zinken, en met ons de zang.

Het was een herfst als nu: de herfsten keeren,
Maar niet de harten, na hun korten dag;
Wij stonden, wreed van menscheijk begeeren,
In de ademlooze kamer, waar hij lag.

En voor altijd is dit mij bijgebleven:
Hoe zeer veel stiller dood dan slapen is;
Dat het een daaglijksch wonder is, te leven,
En elk ontwaken een herrijzenis.

Nu weer hervind ik mij in het gewijde
Seizoen, waar de gevallen blaren zijn
Als het veeg zonlicht van een dood getijde,
En denk: hoe lang nog leef ik in dien schijn?

Wat blijft ons over van dit lange derven,
Dat leven is? Wat, dat ik nog bekeer?
Voor hem en mij een herfst, die niet kan sterven:
Zon, mist en stilte, en dan voor immermeer.

Een Bedelaar

Wat zal ik mij nog bukken om te rapen?
 Bukken doet pijn, de vlugge vreugd ontglipt.
 Mijn eenigste verlangen is: te slapen
 Als een vergeten koning in zijn krypt.

Zij zijn verzaligd, de gestorven vorsten,
 Verheven tafelen zijn hun gespreid
 Voorbij dit aardse hongeren en dorsten,
 En aan hun stof is geur van eeuwigheid.

Geroeste kronen en verdofte bagen
 En nuttelooze scepters vangen thans
 Niet meer den ijdlen schijn der lichte dagen,
 Maar slechts een bronzen, tijdeloozen glans.

Kuische beslotenheid der grafspelonken!
 Hier volgt de wereld aldaags 't oude spoor,
 Speelt, strijdt en wordt vermoeid in 't zonnevonken,
 En gaat dan weer aan nacht en dood te loor.

Veroveraars, wier namen als legenden,
 Minnaars, wier slapen koel van kussen zijn,
 Zij weten 't wel, waarheen hun dagen renden,
 En heel hun drift is niet dan angst voor pijn.

Een beedlaar in de schaûw der kathedralen
 Is meer dan dezen en hun ijdlen schal.
 Hij ziet de zon op 't leege kerkplein stralen,
 En wacht geduldig op den avondval.

Misschien dat in een schemerende gaarde
 De slaap zich op zijn oude leden stort,
 En, aan zijn kleeren nog een reuk van aarde,
 Hij in den blauwen hemel wakker wordt.

Scheveningen: Mistige Wintermiddag

Doodstille Decemberdag,
Nevel en stilte overal.
Geen enkel geluid maakt gewag
Van een wereld van schijn en schal.

Landwaarts is het kil, maar de kust
Is zoel als een najaarsnoen,
Betogen door een rust
Als van een eeuwig seizoen.

Na de ijdele praal van feest
Schijnt het wanstaltig vertoon
Van bouwsels en plompen geest
Verheven en bijna schoon.

De zwarte brug in de zee
Reikt naar den wolkenden gloor
Van een zon, die niet blonk, en vergleê
In den zilveren mist te loor.

Wat visschers langs 't eenzaam strand,
En kindren, spelend op straat -
En de golven, spoelend aan land,
Het geruisch dat hen nooit verlaat.

O meisje, o jonge bruid,
Uw lippen zijn warm en rood,
Het leven dat niemand stuit,
Bloeit eens uit uw wachtenden schoot;
Gij lacht, en uw stap klinkt luid -
Maar het eind van dit al is de dood.

Enkele Strofen I

DE ZOMERNANACHT groeit den morgen tegen;
Nog is de hemel zonder dageraad.
Alleen de kleine stem der zachte regen,
Die aan mijn open venster praat.

Naar bed gegaan, vermoeid van leed en leven,
Een mensch, die slaap wenscht als hem de aarde pijnt,
Voel ik mij tot een lichter lust verheven,
Omdat de maan zoo helder schijnt.

O onrust van de heete zomedagen,
O wegen in den beet van 't stof begaan,
Wie zou na loomte en angst nog anders vragen
Dan dézen schijn der maan.

Al wat ik heel mijn leven heb verzwegen,
Verlangen zonder vorm en zonder naam,
Is nu geworden tot een warme regen
Buiten een zilvren raam.

II

IN DEN TREIN. De tijd vergaat met droomen.
Op de ruitjes wiegelt avondrood.
Als ik bij U ben gekomen,
Ben ik weer wat nader bij mijn dood.

Maar daar zal ik neder zijn gezeten
In verzadigdheid en lampenschijn.
Alles zal ik zijn vergeten
Dan dit eenige: bij U te zijn.

Deze liefde kent geen gaan en keeren,
Kent geen afstand en gewieken tijd;
De ééne drang van haar begeeren
Is haar hongeren naar eeuwigheid.

O ik kan mijn hart niet doen gelooven
- Hart, dat zich gewende aan elk gemis -
Dat één oogenblik kan dooven
Waar een leven niet te lang voor is.

III

ALS EENS DIT lichaam zal verkouden,
De vlucht der droomen strijkt terneer -
Ik heb zooveel van U gehouden,
En dan niet meer?

Blijven die kleine, aldaagsche zonden
Van liefdloosheid en euvlen moed,
Die even langs het hart heen wonden,
Dan ongeboet?

Of zult gij later, neergezeten
In 't wassen van een schemering,
Bij het herdenken zéker weten
Hoe 'k aan U hing?

Zal er, wanneer dit donker leven
Mij niet meer smet met daad en woord,
Iets eeuwigs over zijn gebleven,
Dat U behoort?

Iets, dat het graf niet kan verzwijgen,
Een snik van liefde en van berouw,
Die stijgt, wanneer de sterren stijgen,
En de avonddauw?

IV

NOG DEZEN MORGEN, in de blauwe koelte
Der schaduw heb ik 't leven zeer bemind;
Nu ben ik overmand van zorg en zoelte
In het vermoeiend spel van zon en wind.

Een ledige van daden en van droomen,
Een mensch, voor wien niet anders meer bestaat
Dan 't zwatelen der blaren aan de boomen,
En 't stof, dat warrelt langs de droge straat.

Wat blijft voor den vermoeide van dit dolen,
In wien de felle stem der aarde zwijgt,
Tenzij die ééne drang, die diep-verholen
Naar dauw, gelatenheid en avond hijgt?

V

DE LENTE, en 't scheemren voor de duizlende oogen
Als bij de knapen, en vanaf de straat
De luidere geruchten, en 't gedoogen
Van alles, wat het voorjaar lijden laat.

O hart, in 't eeuwig keeren der seizoenen
Verlatener dan de eerste avondster,
En nóg begeerig als een boom te groenen,
Maar steeds geknakt, en altijd eenzamer.

VI

ONSTUIMIGE winternachten,
Als het voorjaar zijn rijk ver kent,
En zijn wildheid niet langer kan wachten
Tot het jaar hem op aarde zendt.

De wanden en balken maken
Geluid in het nachtelijk huis,
Alsof het zijn vorm zal slaken
En vergaan in den vloed van geruisch.

Over al de donkere landen
Liggen de harten nu braak,
En zij voelen 't begeven van banden
In de rustloosheid hunner waak.

En ik bid tot den zender der vlagen,
Dat mijn hart, eer het slake zijn vorm,
Nog eens tot zijn hart wordt gedragen,
En deel hebbe aan donker en storm.

VII

HET KLEINE HUIS, dat aan de spoorbaan staat,
Waarlangs de koorts des reizens komt gevlogen,
- De bonte wasch hangt aan de lijn te drogen -
Wie weet, hoe zacht daarbinnen 't leven gaat?

En deze jonge moeder met het kind -
Haar droomen drijven op haar zuivre zinnen
Naar de verliefdheid van het eerst beminnen
Bij de oude omhelzing van den zomerwind.

Maar zelfs al was dit onuitzegbre mijn,
Nog zou het diepst verlangen niet verdwijnen,
Om na dit derven en dit lange schijnen
Eindelijk te zijn.

VIII

WAT IS ER VAN mijn dagen mij gebleven,
En van hun gloed en 't rusteloos gedruisch
Der wereld om mijn nuttelooze streven?
Alleen één zekerheid: het ouderhuis.

Maar dat blijft onaantastbaar en volkomen
Van liefde en leed en bittere teederheid;
Tusschen de wilde warreling der droomen
Het eenige, dat ik voorgoed belijd.

Dit maakt het, dat ik nergens meer kan rusten
Dan in de koelte van het eigen bed;
Dat aan het eind van alle leed en lusten
Mij niets dan dit meer tot het leven redt.

- De stilte spoelt en ebt door de portalen,
De diepe nacht wordt zilveren en zwart;
En 'k lig te luistren, hoe het ademhalen
Van de beminden aanstroomt naar mijn hart.

En wensch slechts, nu de dag mij is verleden,
En zijn verneedring van mij henen glijdt,
Dat ik mijn nooit-gesproken teederheden
Aan 't ruischend hart des donkren nachts belijd.

[Naschrift]

Naschrift

Bij het uitgeven van dezen bundel lijkt het mij een plicht, van de opneming van enkele gedichten rekenschap af te leggen. □ De bundel bevat werk van ruim tien jaren, dat in de twee afdeelingen vrijwel chronologisch is geplaatst. Hij heeft daardoor de fout van te laat te komen, reeds in de eerste plaats, omdat vele van de gedichten de uiting zijn van een levenshouding, die thans niet meer onveranderd de mijne is. Maar bovendien, al is alle zoogenaamde jeugdpoëzie, naar wel van zelf spreekt, er niet in opgenomen, dit neemt niet weg, dat er onder de vroegste gedichten enkele zijn, op wier behoud ik prijs stelde, maar die ik thans niet meer zóó zou schrijven als toen zij ontstonden, omdat zij in détails, behalve de gewone onvolmaaktheden, dat zekere behagen in de woorden om de woorden zelf vertoonen, dat welhaast niet één jong dichter schijnt te kunnen vermijden. Ik heb ze echter niet veranderd. Zij zijn de uitdrukking van wat ik toen vermocht, en mogen als zoodanig staan of vallen. □ Deze opmerking is niet bedoeld als een poging om de kritiek vooraf te ontwapenen - welke poging trouwens even ondoenlijk als ongewenscht zou zijn - maar alleen als de uiting van litterair geweten in die gevallen, waarin schrappen mij een wel gemakkelijke, maar steriele oplossing leek.

Februari 1921.

B.